

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

БУКВАР

Учебник по български език
и литература за 1. клас

ИВАНИЧКА ДИМИТРОВА
ЕКАТЕРИНА ДЕРИВОЛКОВА • СНЕЖАНА НИКИФОРЦЕВА

Știința, 2019

CZU 373.3.016:811.163.2
Д 464

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1381 din 30.10.2019 în urma evaluării metodico-științifice și este realizat în conformitate cu Curriculumul școlar aprobat prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018.

Comisia de evaluare: *Zinaida Neagu*, prof. școlar, grad did. unu, IP Liceul Teoretic „N. Mihai”, com. Ciobalaccia, rn. Cantemir; *Ludmila Popova*, prof. școlar, grad did. superior, Gimnaziul Tvardița, rn. Taraclia; *Maria Gradinar*, prof. școlar, grad did. unu, IP Liceul Teoretic „Ivan Vazov”, or. Taraclia

ÎNȚREPRINDEREA
EDITORIAL-POLIGRAFICĂ

ȘTIINȚA

str. Academiei, nr. 3; MD-2028, Chișinău, Republica Moldova
tel.: (+373 22) 73-96-16; fax: (+373 22) 73-96-27
e-mail: prini_stiinta@yahoo.com
www.editurastiinta.md

Responsabil de ediție: Larisa Dohotaru

Corector: Mariana Belenciuc

Redactor tehnic: Nina Duduciuc

Pictori: Liliana Pogolșa, Vitaliu Pogolșa, Daniela Spânu, Simion Coadă, Irina Oleinic

Machetare computerizată: Andrei Ichim

Copertă: Octavian Curoșu

Credit foto: ©123rf.com, freepik.com

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Димитрова, Иваничка

Буквар: Учебник по български език и литература за 1. клас/Иваничка Димитрова, Екатерина Дериволкова, Снежана Никифорцева; Min. Educației, Culturii și Cercetării al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.P. *Știința*, 2019 (Combinatul Poligrafic). – 176 p.

ISBN 978–9975–85–189–3

373.3.016:811.163.2

© *Ivanichka Koseva Dimitrova, Ecaterina Derivolcova, Snejana Nichiforțeva*. 2019

© Întreprinderea Editorial-Poligrafică *Știința*, 2019

Съдържание

Буквар

Разказвам по картини

Република Молдова – моята родина (Говоря, слушам)	8
България – моята прародина (Говоря, слушам)	9
На училище	10
Как да разговарям. Изречение	11
Детство	12
Игри с приятели. Видове изречения	13
В класната стая	14
Изречение. Дума. Сричка. Звук	15
Моето жилище. Моят двор. Дума. Гласни. Ударение	16
Моето семейство. Думи-предмети	17
Моята учебна седмица. Думи-действия	18
Моят дневен режим. Думи-действия	19
За да бъда здрав и чист. Думи-действия	20
Годишни времена в Република Молдова. Думи-признаци	21
Месеци на годината	22
Изречение. Думи-признаци	23
Нашето облекло	24
Обобщение	25
Избираме облекло за всяко годишно време	26
Плодове в Република Молдова	27
Зеленчуци в Република Молдова	28
Трудът на хората в градината през есента	29
Трудът на хората в полето през есента	30
Домашни животни	31
Диви животни и птици	32
Дядо и ряпа. Как разказвам	33
Изречение. Дума. Сричка	34
Думи-предмети. Думи-действия. Думи-признаци	35
Къщичка на буквите	36
Българската азбука	37

Започвам да чета и да пиша

Звук и буква Аа	38
Звук и буква Ее	40
Звук и буква Мм	42
Звук и буква Нн	44
Звук и буква Ии	46

Звук и буква Рр	48
Звук и буква Оо	50
Звук и буква Лл	52
Звук и буква Уу	54
Звук и буква Тъ	56
Звук и буква Йй	58
Доста букви знаем...	60
Къщичка на буквите	61
Буквата Яя	62
Звук и буква Тт	64
Звук и буква Дд	66
Звук и буква Сс	68
Звук и буква Зз	70
Звук и буква Кк	72
Звук и буква Гг	74
Нови букви знаем...	76
Къщичка на буквите	77
Звук и буква Пп	78
Звук и буква Бб	80
Звук и буква Фф	82
Звук и буква Вв	84
Звук и буква Шш	86
Звук и буква Жж	88
Още букви знаем...	90
Къщичка на буквите	91
Звук и буква Чч	92
Звук и буква Хх	94
Звук и буква Цц	96
Буквата Щщ	98
Буквата Юю	100
Буквосъчетание Йо	102
Буквосъчетание Ъо	103
Буквосъчетание Дж	104
Буквосъчетание Дз	105
Трудни букви са това...	106
Къщичка на буквите	107
Сбогом, миличко букварче...	108

Моята първа читанка

Общуваме на български език

Нашата Родина	110	Твардица	114
Устна и писмена реч	111	Строеж на българския език	115
Кишинев – столица на Република Молдова... ..	112	Безкрайно ви обичам, <i>Иван Мавроди</i>	116
Диалог и монолог	113		

Текст. Изречение	117
Аз съм българче, <i>Иван Вазов</i>	118
Видове изречения	119
България, <i>Николай Драганов</i>	120
Текст. Изречение. Дума. Звук	121
България, <i>Ина Турлакова</i> .	
Пееше мама, <i>Михаил Бъчваров</i>	122
Дума. Сричка	123
Легенда за <i>Щефан Велики</i>	124
Буква. Звук	125
Високи сини планини, <i>Младен Исаев</i>	126
Ударение	
Ударена и неударена сричка	127
Мартенички, <i>Елисавета Багряна</i> .	
Мама, <i>Иван Василев</i>	128
Звуков и буквен анализ на думите	129
Новата читанка, <i>Лъчезар Станчев</i>	130
Забавни задачи	131
Правопис на думи с а-ъ, о-у, е-и	132
Книжка-пъструшка, <i>Калина Малина</i>	133
Правопис на думи с неударени гласни	134
Букет цветя, <i>Георги Георгиу</i>	135
Самостоятелна работа	136
Най-обичам у дома, <i>Владимир Голев</i>	137
Звучни и беззвучни съгласни	138
Баба, <i>Дора Габе</i>	139
Правопис на думите	140
Страшният звяр, <i>Лев Толстой</i>	141
Думи-предмети	142
За таланта, <i>Георги Барбаров</i>	143
Писане на имена	144
Двете козлета, <i>Българска народна приказка</i>	145
Думи-признаци	146
Тиндала, <i>Молдовска народна приказка</i>	147

Думи-действия	148
Тестови задачи	149
Книжка-веселушка, <i>Веса Паспалеева</i>	150
Думи с И или Й	151
Малък Пенчо, <i>Петко Р. Славейков</i>	152
Как Мишко подготвя уроците си, <i>Петър Милев</i>	152
Думи с Щ	153
Най-малката дъщеря, <i>Василий Сухомлинский</i>	154
Думи с ЙО или БО	155
Лоша дума, <i>Българска народна приказка</i> ..	156
Думи с Я, Ю	157
И хитрецът се излъгва, <i>Елин Пелин</i>	158
Думи с ДЖ, ДЗ	159
Народни мъдрости.	
Радост, <i>Слав Хр. Караславов</i>	160
Урок по учтивост, <i>Самуил Маршак</i>	161
Ваканция, <i>Петя Йорданова</i> .	
Довиждане, <i>Найден Вълчев</i>	163
Съчинение по серия от картини	164
Врана и лисица, <i>Лев Толстой</i> . Лисица и заек, <i>Българска народна приказка</i>	166
Пъстра кокошчица, <i>Руска народна приказка</i>	167
Колко са магаретата, <i>Ангел Каралийчев</i>	168
Песничка на мъничкото цвете, <i>Андрей Германов</i> .	
Песента на синчеца, <i>Иван Вазов</i>	169
Хитротро лисиче, <i>Българска народна приказка</i>	170
Костилка, <i>Лев Толстой</i> .	
Помощница, <i>Агния Барто</i>	171
Моите песни, <i>Ран Босилек</i> .	
Кой как се труди?, <i>Веса Паспалеева</i>	172
24 май, <i>Веса Паспалеева</i>	173
Да играем заедно	174

Условни знаци

Разказвам и слушам

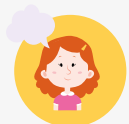
Мога сам

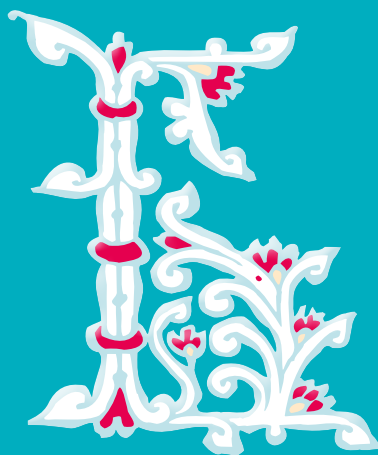
Чета

Пиша

Мисля и отговарям

Буквар

1

Република Молдова – моята родина

Учениците разказват за своята родина Република Молдова по картинките. Използват думите **«родина»**, **«красива»**, **«забележителности»**, **«паметници на културата»** и съставят устен диалог по картинките.

България – моята прародина

Учениците разказват за своята прародина България по картинките. Защо е прародина? Използват думи, зададени от учителя. Съставят устен диалог.

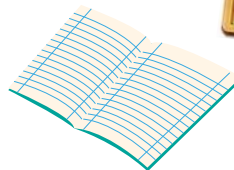
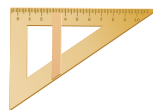
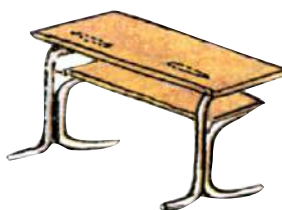

На училище

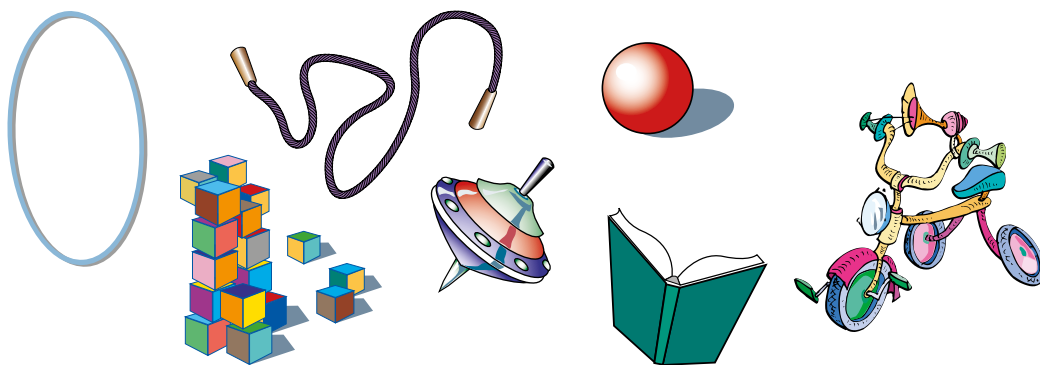
Учениците усвояват новите думи, които назовават учебни помагала и пособия. Разказват за първия учебен ден, за своите преживявания. Образуват видове изречения.

Как да разговарям. Изречение

Учениците съставят диалози по картинките. Към учителката използват думи за учтивост: «Моля!», «Извинете», «Ако обичате» и други. Говорят на «Вие».

Детство

?

_____ . _____ ! _____ ?

Учениците назовават предметите по картинките. Съставят изречения за съобщаване, за питане, за изразяване на чувства.

Игри с приятели

Видове изречения

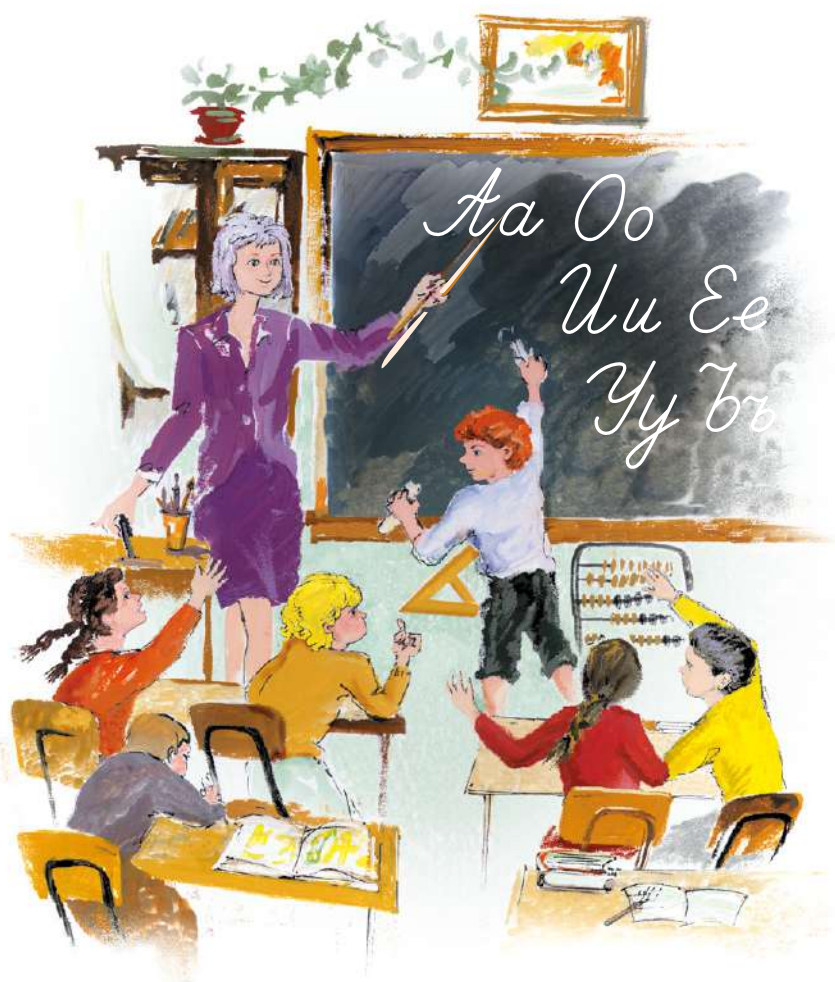

_____ . _____ ? _____ !

Учениците съставят видове изречения по картината. Правят схеми в тетрадките си. Свързват изреченията в кратък текст за игрите на децата на детската площадка.

В класната стая

Учениците усвояват думите по картинките. Образуват изречения. Разказват кратък текст.

Изречение. Дума. Сричка. Звук

_____ .

_____ .   _____ .

_____ .   _____ .

_____ .   _____ .   _____ .

_____ .

?

?

_____

?

?

_____ .

_____ ?

_____ !

_____

Учениците казват изречения: «Детето чете» и «Детето чете книга». Определят думите в тях. После определят сричките и броя на звуковете по моделите. Съставят изречения по дадените картинки. Определят сричките и звуковете.

Моето жилище. Моят двор

Дума. Гласни. Ударение

_____ ■

_____ ■

_____ ■

_____ ■

_____ ?

_____ !

_____ /

_____ /

_____ /

?

_____ /

_____ /

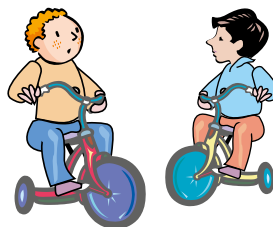
_____ /

Учениците разказват за своя дом. Образуват изречения: «Аз живея в къща. Това е моят дом». Правят звуков анализ на ДОМ, ДВОР и КЪЩА. Усещат ударението в думите. Разказват по втората картинка. Правят звукови модели в тетрадките на думите от картинката. Поставят ударенията.

Моето семейство Думи-предмети

_____ . _____ . _____ .

Учениците разказват за своето семейство по картината. Образуват изречения по картинките. Осъзнават значението на думите – предмети, като ги откриват с въпроса «Какво е това?».

Моята учебна седмица

Думи-действия

Понеделник

Вторник

Сряда

Четвъртък

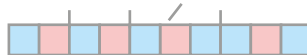
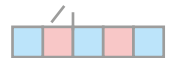
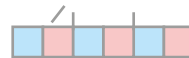
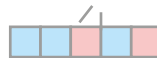
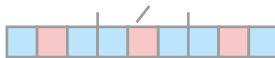
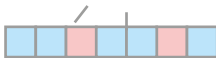
Петък

Събота

Неделя

_____ ■

_____ ■

_____ !

Учениците разказват по първата картина. Отговарят на въпроса: «Какво прави момичето?» Разбират думи-действия. По малките картинки обясняват звуковия състав и съставят изречения. Научават дните на седмицата. Знаят кои дни са работни, а кои са почивни. Съставят изречения, като към названието на предмета прибавят думи-действия, които откриват с въпроса «Какво прави?». Разказват по картината.

Моят дневен режим Думи-действия

_____ . _____ . _____ . _____ .

_____ . _____ . _____ . _____ .

_____ . _____ . _____ .

Учениците съставят изречения по картинките и схемите. Съотнасят схемата с изречението. Определят устно думите-действия, като си служат с въпроса «Какво прави?». Измислят думи-действия. Може да им направят звукови модели в тетрадката.

За да бъде здрав и чист Думи-действия

_____.

_____.

_____.

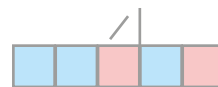
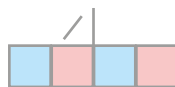
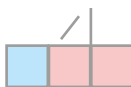
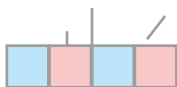
_____.

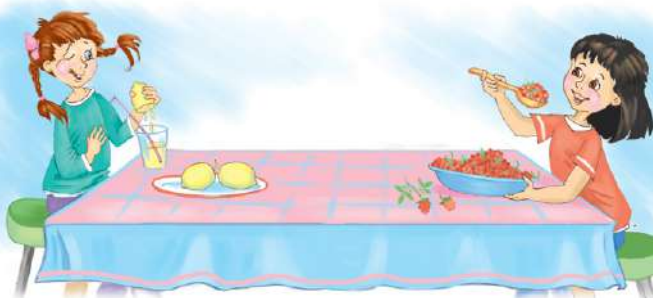
_____.

_____.

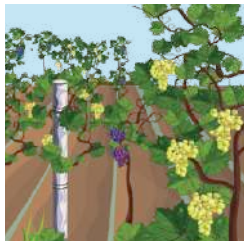
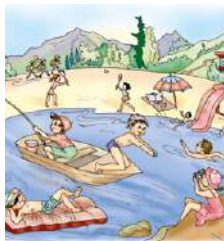
_____
_____
_____?

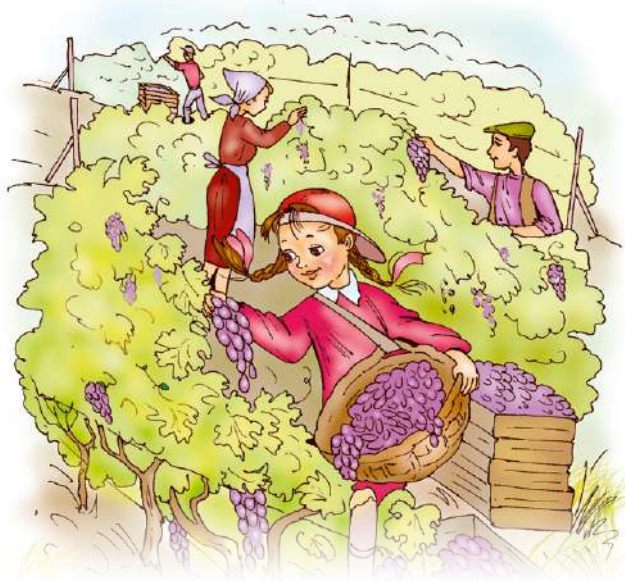
Учениците съставят изречения по картините и схемите. Правят кратък разказ за здравето и чистотата. Откриват думите-действия от изреченията и по техния звуков състав. Откриват двойките думи с еднакъв звуков състав. Разказват как се хранят децата здравословно.

Годишни времена в Република Молдова

Думи-признаци

Учениците съставят кратък текст за годишните времена: «Пролетта е красива. Лятото, е горещо. Есента е цветна. Зимата е студена». Отговарят на въпросите: «Каква е пролетта? (лятото, есента, зимата)». Откриват думи по звукови модели: КРАСИВА, ТОПЛО, ЦВЕТНА, СНЕЖНА. Измислят и други думи-признаци и съставят изречения с тях. Разказват по есенната картина, като използват в речта си думи-признаци.

Месеци на годината

КАЛЕНДАР 2019

ЯНУАРИ

01

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ФЕВРУАРИ

02

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

МАРТ

03

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

АПРИЛ

04

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

МАЙ

05

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ЮНИ

06

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ЮЛИ

07

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

АВГУСТ

08

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

СЕПТЕМВРИ

09

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ОКТОМВРИ

10

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

НОЕМВРИ

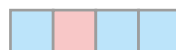
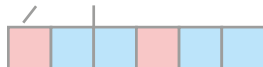
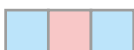
11

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ДЕКЕМВРИ

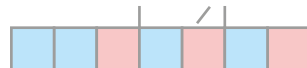
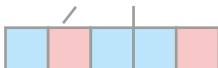
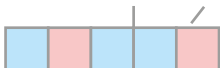
12

Пон	Вто	Сре	Чет	Пет	Суб	Вос
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Учениците разглеждат календара и запомнят месеците на годината. Съпоставят звукови модели с названията на месеци и ги правят в тетрадката. Съставят изречения по моделите.

Изречение. Думи-признаци

?

?

?

Учениците съставят изречения по картинките и по дадените схеми. Откриват думи по звукови модели: ДЪРВО, НЕЖНО, КРАСИВИ. Откриват думи-признаци по картинките: СЛЪНЦЕ, ЖАРКО, УСМИХНАТО и т.н. Съставят изречения с думи-признаци. Чертаят схемите в тетрадката. Разказват с изречения по картината.

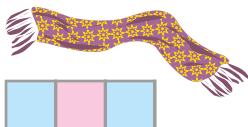
Нашето облекло

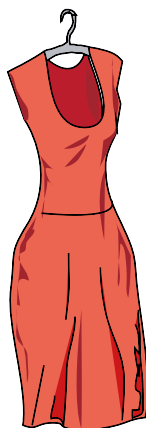

_____ . _____ ! _____ ?

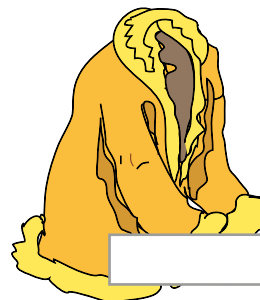

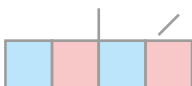

Учениците познават приказката по илюстрацията, определят главните герои. По звуковите схеми определят какви думи, означаващи облекло, съответстват на модела, съставят различен вид изречения.

Обобщение

_____ . _____ . _____ ?

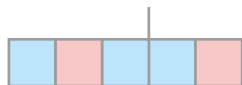

Учениците съставят изречения по картината, като използват думи-предмети, думи-действия и думи-признаци. Откриват думи по звуков модел и правят звукови модели в тетрадката.

Избираме облекло за всяко годишно време

_____ .

_____ .

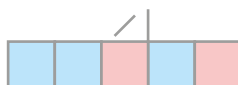
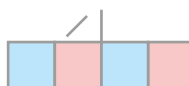
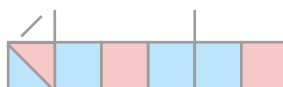

_____ ?

Учениците разглеждат първите картинки. Откриват годишните времена. Назовават облеклото. Свързват го с годишните времена. Образуват изречения, като използват думи-предмети, думи-действия и думи-признаци. Правят схеми на изречения и думи в тетрадката.

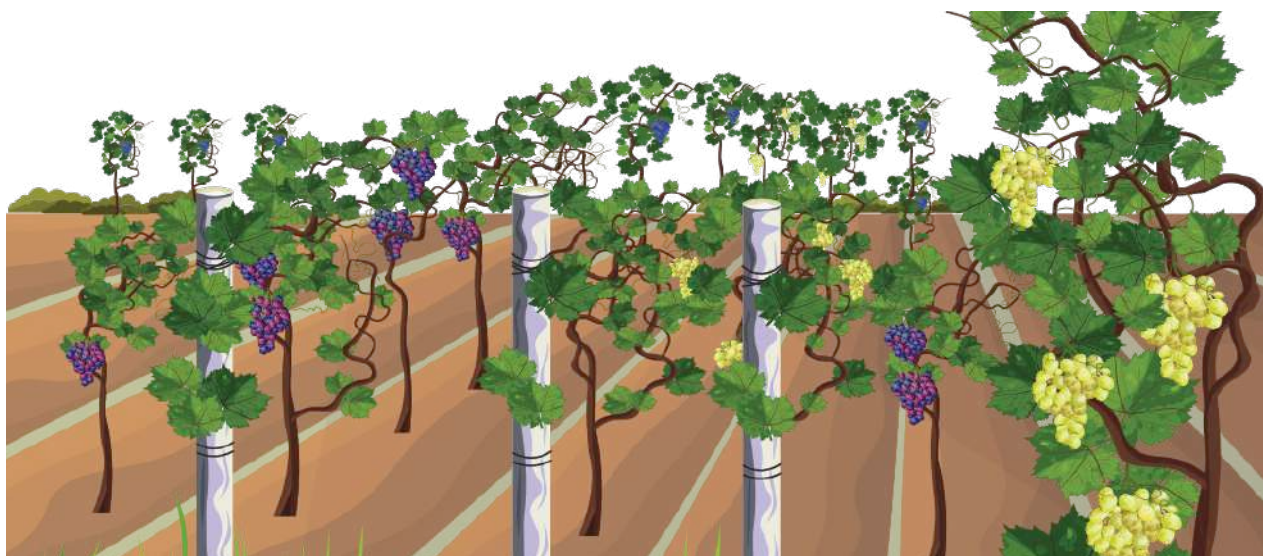
Плодове в Република Молдова

_____

_____

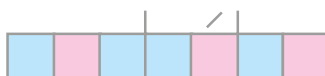
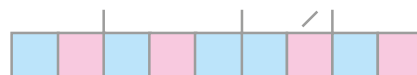
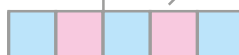
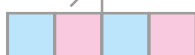
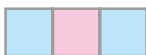
_____	_____
_____	_____

Деца назовават плодовете на рисунката. Откриват звуковите модели на думите. Съставят изречение по картината. Отговарят на въпроса: Какви са крушите? (сладки). Правят звуков модел на думите ДЕТЕ, БЕРЕ, СЛАДКИ, КРУШИ в тетрадката. Съставят изречения по голямата картина. По преценка на учителя правят модели в тетрадката.

Зеленчуци в Република Молдова

_____ .   _____ !   _____ ?

_____ .   _____ !

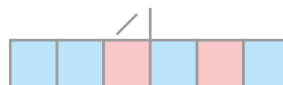
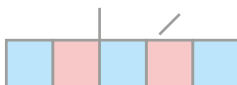
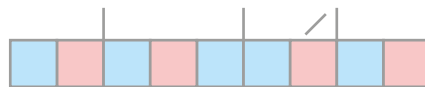
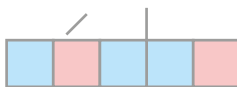
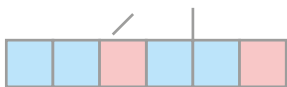
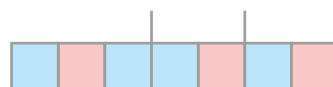
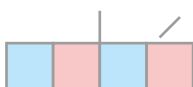
_____ ?

Учениците назовават всеки зеленчук. Правят звуков модел на думата ЗЕЛЕНЧУЦИ в тетрадката. За всеки зеленчук измислят думи-признаци. Откриват схемите на звуковите модели: ВКУСНИ, ЧЕРВЕНИ, ОРАНЖЕВИ. Съставят изречения.

Трудът на хората в градината през есента

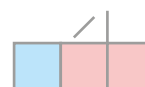
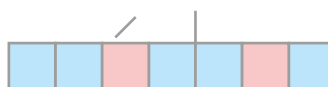
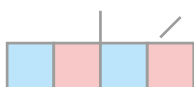
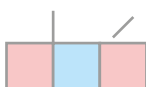
Учениците разказват по картината. Откриват думи по звукови модели:

1 ред – думи-предмети (ябълки, деца, стълби, кошници);

2 ред – думи-признаци (вкусни, жълти, работливи);

3 ред – думи-действия (берат, носи, слагат).

Трудът на хората в полето през есента

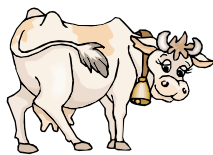
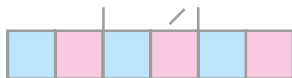
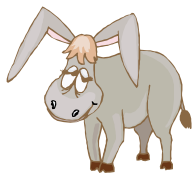
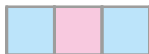
_____ .

_____ ?

Учениците разказват по картината. Използват добре построени изречения. Изисква се да употребяват в речта си думи-предмети, думи-действия и думи-признаци. Звуковите модели са на думите ОРЕ, СЕЕ. Това са думи-действия. Думите ПОЛЕ, ТРАКТОР са думи предмети. Децата да открият схемите на тези думи.

Домашни животни

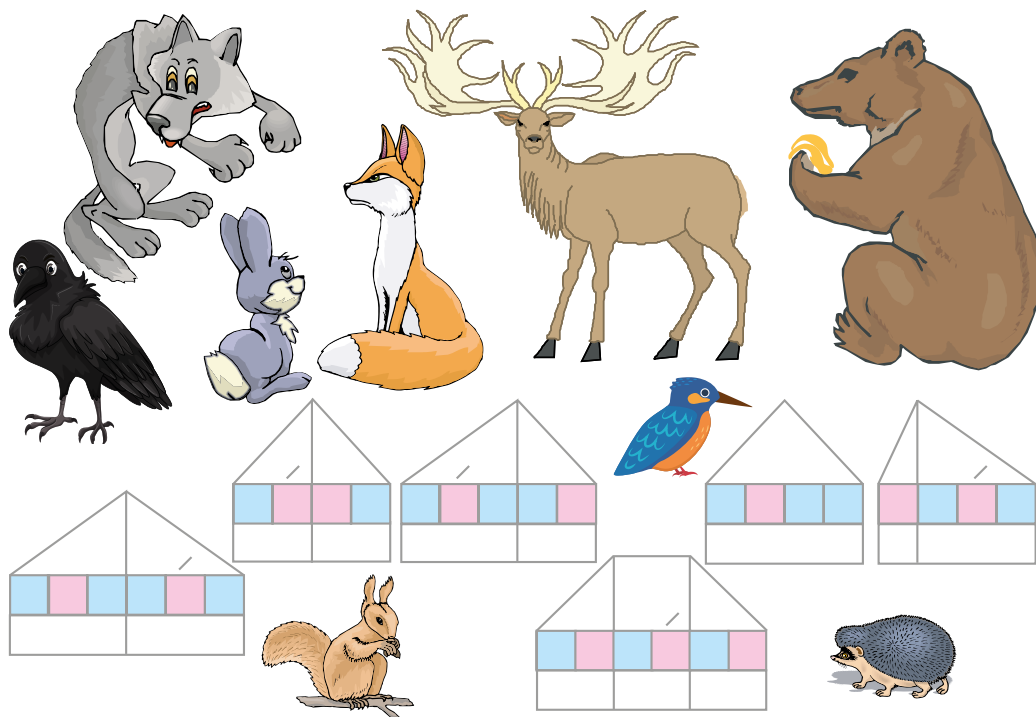
_____ . _____ ?

Учениците назовават домашните животни и птици. Разглеждат звуковите модели. Разказват по картината. Използват в речта си думи-предмети, думи-действия, думи-признаци.

Диви животни и птици

Учениците съотнасят къщичките със звуковите модели със съответното диво животно и го назовават. Съставят изречения по картинките. Използват в речта си думи-предмети, думи-действия, думи-признаци. Назовават и други животни и птици.

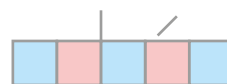
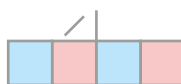
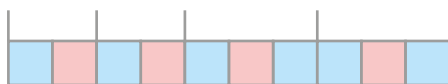
Дядо и ряпа. Как разказвам

Учениците разказват приказката по илюстрациите, като излагат съдържанието на приказката последователно и с изразяване на чувства. Приказката може да се разиграе, като децата са «артисти».

Изречение. Дума. Сричка

Учениците разказват по картината. Образуват изречения. Схемата е за изречението **МОТОРИСТЪТ КАРА МОТОР**. Правят обобщение за изречение, дума, сричка. По същия начин работят и с други изречения от картината.

Думи-предмети. Думи-действия. Думи-признаци

_____ .
_____, _____ .
_____, _____ .

Учениците назовават всички думи-предмети. Съставят изречения с тях, като използват думи-признаци и думи-действия. Например: Синият балон лети. Може да правят схеми на изреченията и звукови модели в тетрадките. Урокът е обобщителен.

Аа Бб Вв Гг Дд Ее
 Жж Зз Ии Йй Кк Лл Мм Нн
 Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц
 Чч Шш Щщ Ъъ Ьь Юю Яя

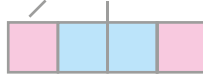
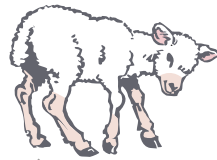
Аа Бб Вв Гг Дд Ее Жж
 Зз Ии Йй Кк Лл Мм Нн Оо
 Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц
 Чч Шш Щщ Ъъ Ьь Юю Яя

Aa

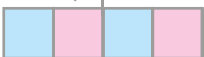
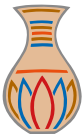
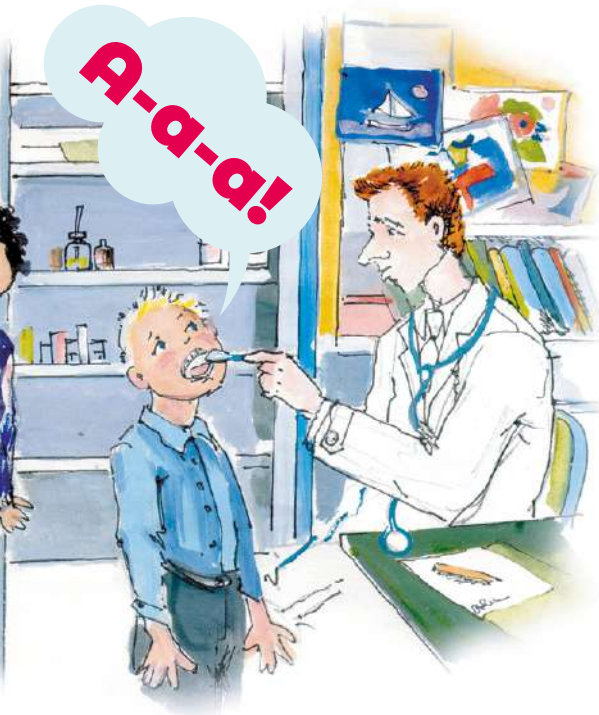
Aa

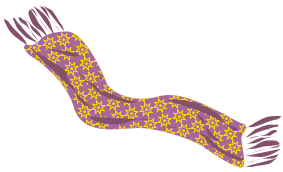

1234
56789
123456
7891011

A-a-a!

a

a a

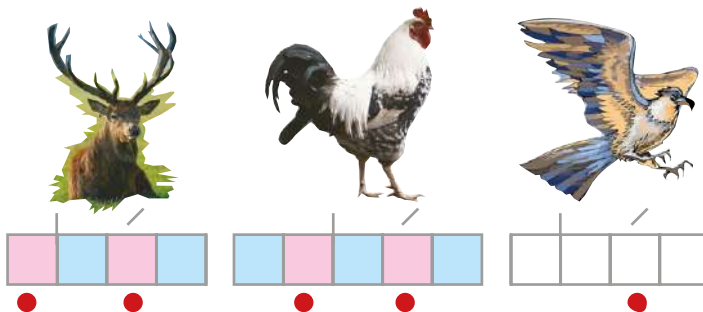

_____, a _____.

ou ou a aa A A A Aa
Aaa! Ar As Ao ar ao aa

Ee

Ee

E

e a

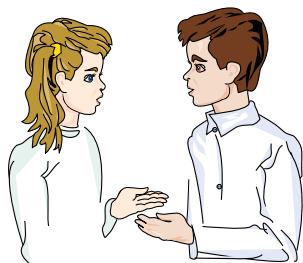

e a

e e

E e a

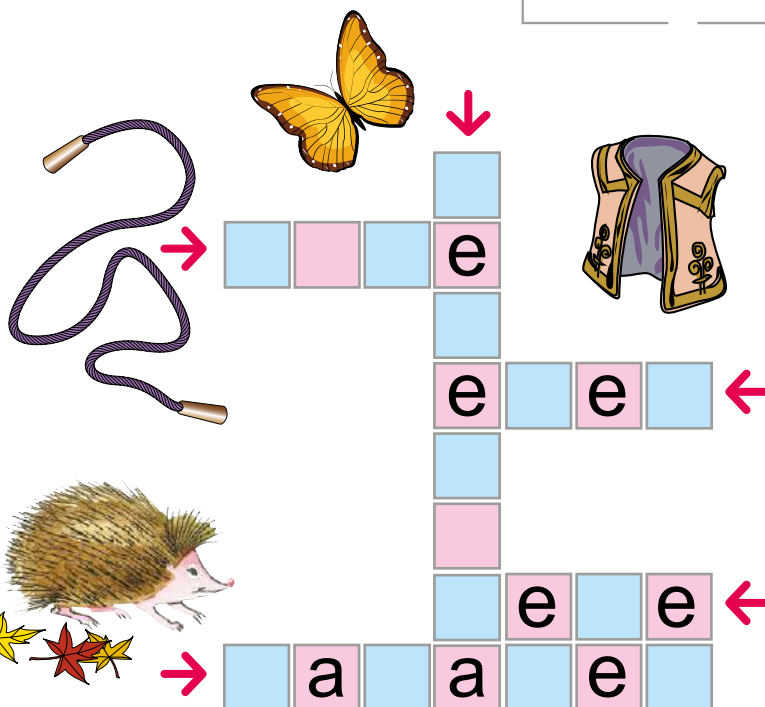
E

e e a

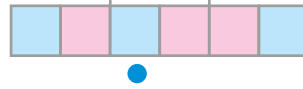
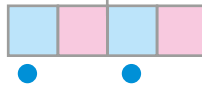
e e a

e e ee ea e e Ee Eo Ey
Eee! E Ea Ae Ei El Eaa

Mm

Ma
aM
MaM

Me
eM
MeM

aM-aM
Má-Ma
E-Ma

Ma-ma!

M a

M e e

M a

M a

eM   É   Ma
 Ma   Má   Ma
 Me   Má   Me
 aM   a   Ma

ÉMa
 MáMa
 MáMe
 aMa

Mama .

A ÉMa :
 – Eee!

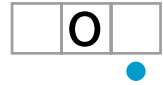
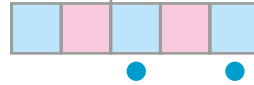

? ,   !
  .

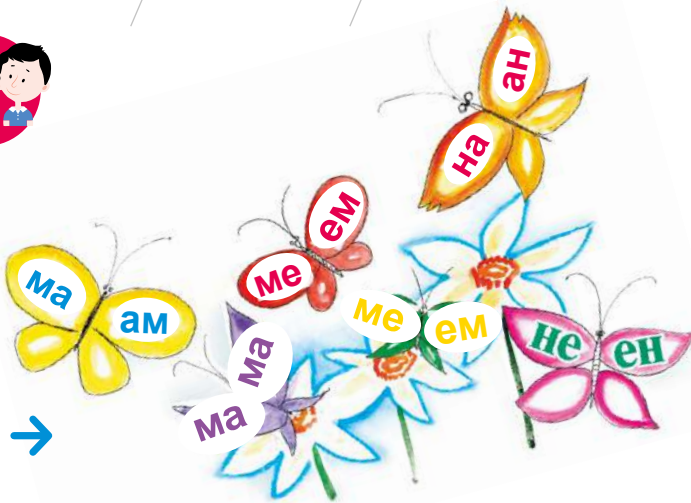

m m m ma mu M M M
 me eu Ma Me Eua ma ma

Нн

Нн

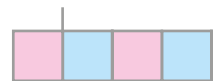
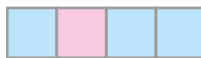
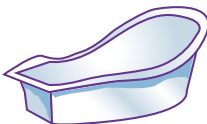

на ма не
ан ам ем

не на
нен нан
Не́на Háна

ме-не ме́не
на-ем náем

Н < { а, е } > на

He!
He! He!

– На мен!
– На мен!

Ан   н е на ...

А́на е на м   é,

а Ё́ма е на ...

    а Н   Н а .

→ е на Ана.

→ е на На́на.

→ е на Не́на.

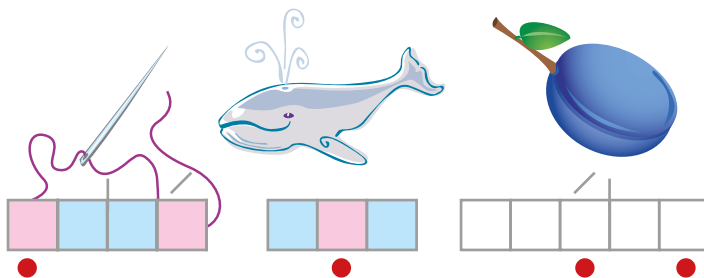
_____ .
_____ ?

~ ~ ~ ~ ~
ен Ана Нена Нана -Не! -Нее!

Ии

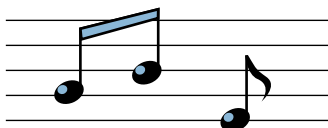

Ии

и
им
йма
йме
именá

Ина
Ёма
Áна
Нй-на
Мй-на

М И

М И И

и а а

и а и

и и а

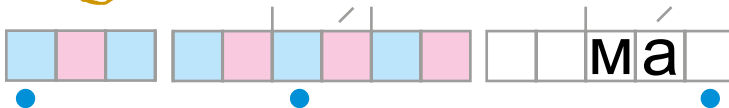

_____ ? _____ .

и ма и ме Ура Юра Ема
и ии ие УУ Уе Уо

Pp

ар ер ир ра ре ри

ра – на рана

ра – ни рани

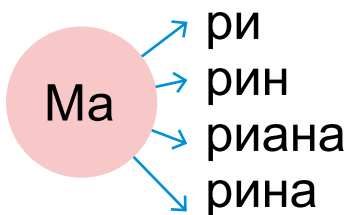
ра – нѝ раниѝ

ме – ри мери

ми – рен мѝрен

Р-Р-Р!

ри а

ри ар

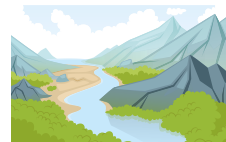
е ар

рана

ре а

ре а

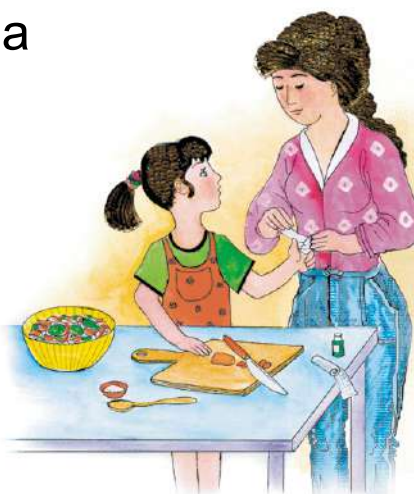
Ира
Иріна

Міра
Марін

Маріна
Ірєна

Маріна їма рана.
А мама?

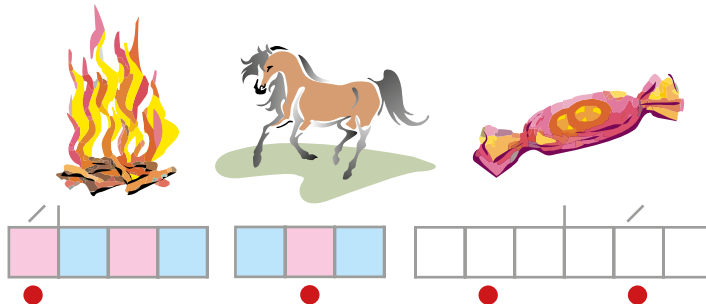
И ан и Ан   н а ри ари. Има .
А Марін? Марін е немірен.

р р р р и р у е р І І І Р В
рана Міра Іра и ма мар.

Oo

Oo

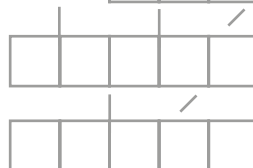
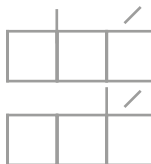
o a

M o

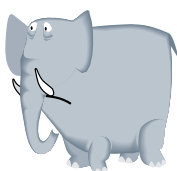

o e o

о р е

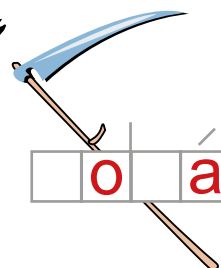
о н

о а

р о

о а

Роман има . А Ирі́на? Ирі́на йма .

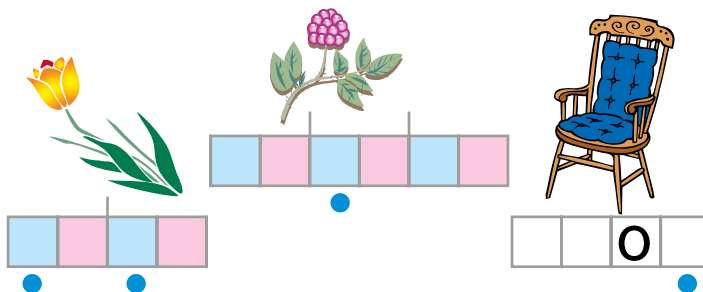
– На, Ирі́на, !

– На, Ро́ма, !

о о о оа ео ао О О О Ор Оа
море रामо Роман намери Ира.

Лл

ал ел ол ил
ла ле ло ли

е л а

л н а

и л и м

л а л е

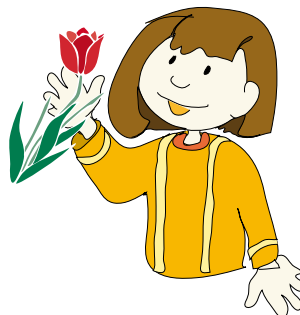
р о л е р и

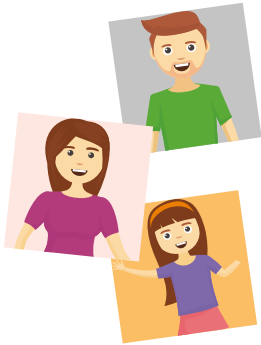

– Елá, Мíла! Мíло е!
– Мíло е, ама лáе!

– Мíла, елá! – мóли Елéна.
– Имам áлeно лалé.
– А малíни?
– Малíни íма Лíли. Има и Емíл.

е мил.

е мѝла.

е мѝло.

Лѝна
Леѝн
Лѝра
Емѝл
Рѝла

Леѝн и Лѝна.

– Лѝна, ѝмаме ли рѝлери?

– Имаме рѝлери.

– А лѝра?

– И лѝра ѝмаме.

_____ ?

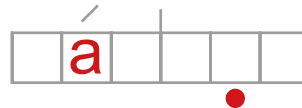
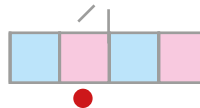
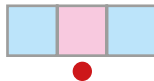
_____ .

л л л л ю л е м Л Л Л Л
Лѝна ѝма лѝле. Лѝна-рѝлери.

уу

уу

ум – му

ул – лу

ур – ру

ун – ну

ну́ - ла

ру - ло́

у - мо - ре́н

лу - на́

му́ - ле

у - мо - ре́ - на

ма - ру́ - ли

ру́ - ме - ни

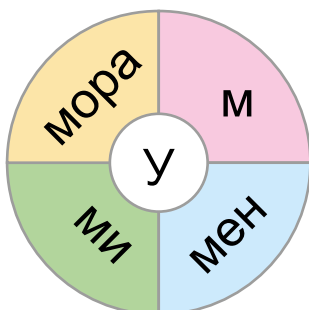
Има́ ли луна́?

Ле́ра е уморе́на.

Умен ли е Ио́н?

Ура́, Миле́на ми́на!

Ру́мен е ру́мен.

нула

муле

му

ау

ум

умен

умее

умора

уморен

уми

л и а

а у н

а е р и а

а р а л е

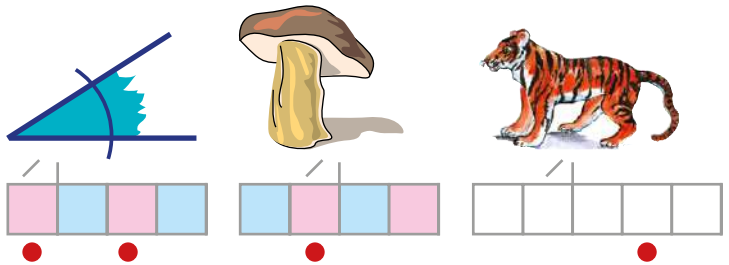

у м
 → е н
 → н а
 → н о
 → н и

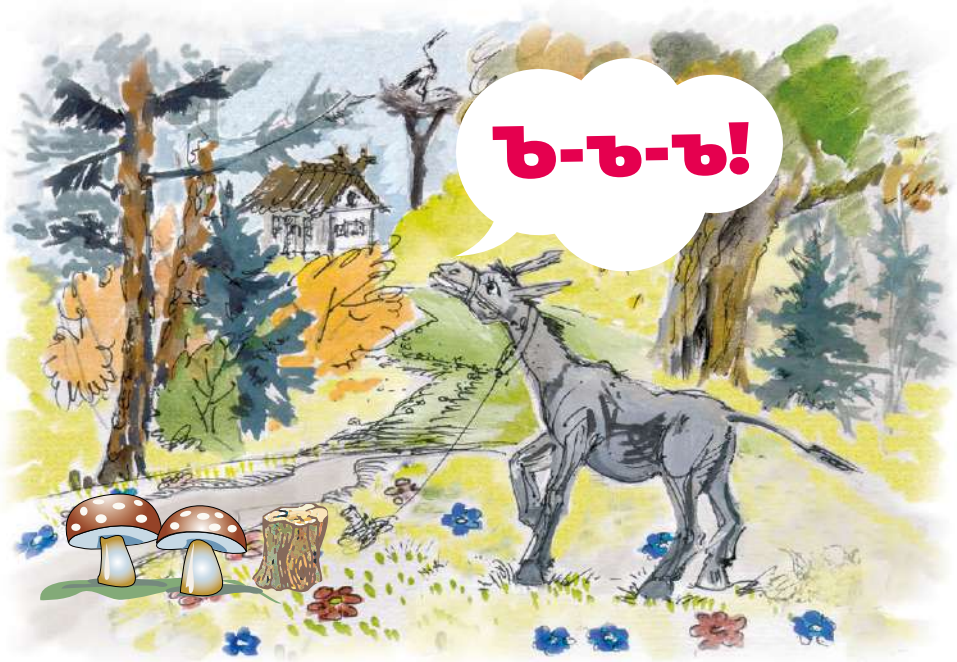
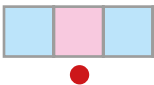
у у у у ду да у у у уа уо
ум умеч умее Лера е у Наум.

ъ ы

ъ ы

мы ры ъм ыр рыми
лы ны ъл ын мыр—мыр

мыр — мир   ра́мо — на́рами
рымí — рíми Рим — Рíла
Мыр е мил, но немірен.
Елі́на мырмо́ри.

а ъ р

л ъ н е

ъ р н а

Ръмі́. Мър – Мър има а ъ р . міна.

На іма и .

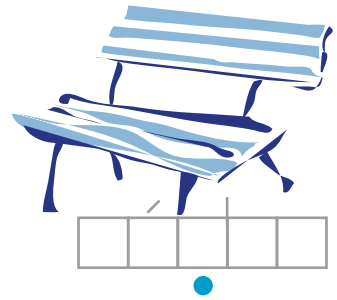
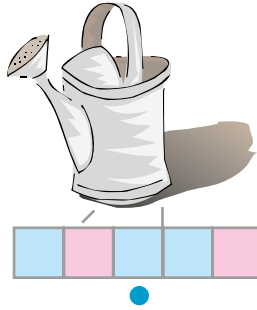
– Ура́! Ура́!

ъ ъ ъ ъ ъа ъ ъ ъ ъа Аъ
Мър-Мър! Ура, Мърморан!

Йй

Йй

ай ъй ой ей ий

май налэй
мой úлей
лей найлон

Лáйла
Лéйла
Рáйна

р о й

мой
лимон
елен
úлей
ролэй

мои
лимони
елени
úлеи
ролеи

най – мил
най – умен
най – рано
най – уморен

е й н а

Лáйла има маймуна Ай-Ай. Най-умна
и мила е.

– Ей, маймуно мила! Ела! Имам анан!

– моли Лáйла. – Имам и

й о

л → ай
л → ей
л → ой

р → ай
р → ой

м → ай
м → ой

ней – на
руй – на
на – лей

Рóма йма на йме Мóли. Мóли лáе Рóма. Рóма
мóли Мóли:
– Не лай, Мóли, рáно е.
Мóли не лáе.

Мúна е маймúна úмна,
рóни нáра úмно Мúна.

й Ы ай ей лей май Лайла
Йоана Мойра е мила маймуна.

а о е
ъ у и

Доста букви
знаем,
с тях четем,
играем!

м л н
р й

А а – Ъ ъ
А а Ъ ъ

О о – У у
О о У у

Е е – И и
Е е И и

лу \ ла \ ле
ну \ ни

мо \ ре
ма

ум \ на
но
ни

ра \ мо
ло
но

М м
М м

Н н
Н н

Р р
Р р

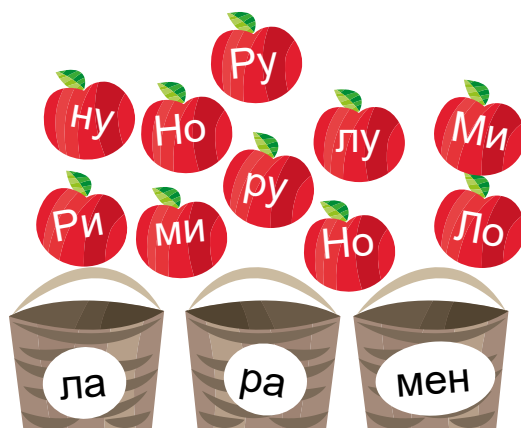
Л л
Л л

И й
И й

Нéли
лимóн
луна́

ро́лери
маймúна
Ана ала́ или́

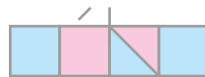
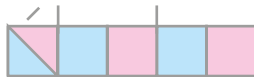
Ана — мíе морé.
Нéли — наméри уморéна.
Иóн — е нар.
Марíна — не мина — úмна.
Мíла — не е на на .
Ирíна — не е лалé.

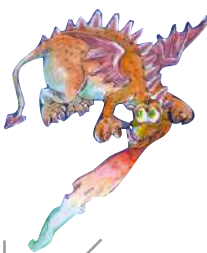

Яя

Яя

ла – ля – **ял**   ма – мя – **ям**
на – н**я** – **ян**   ра – р**я** – **яр**

л а м я

л и л и а

Май ли е?   Януáри ли е?

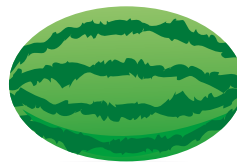
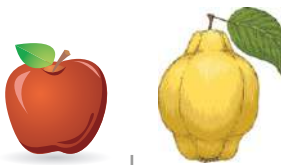

ям – **я**ма
мо**я** – мо**ля**
ле**я** – а**ле**я
ли**ня** – ма**р**ля
Яна – Ра**я**
Ма**я** – Ли**я**

Ема íма . Лéля Ма́рия наме́ри ли́лия.

Илі́я
Ма́я
Яна
Оля
Уля́на

лу зе ла

я на ми
зме мя

_____ .

_____ ?

_____ !

Ина
Ра́я
Іо́н
Яна
Илія́

і́ма

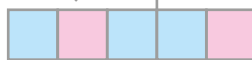
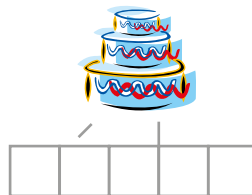

_____ ? _____ .

я я Я Я ял ял яре яма леля
Милена ила леля Маня.

Т т

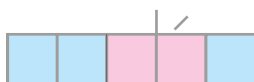
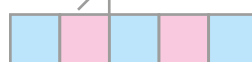
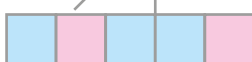
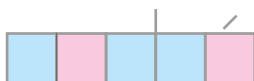
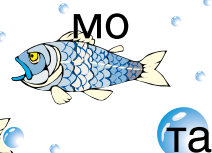
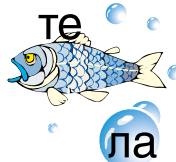
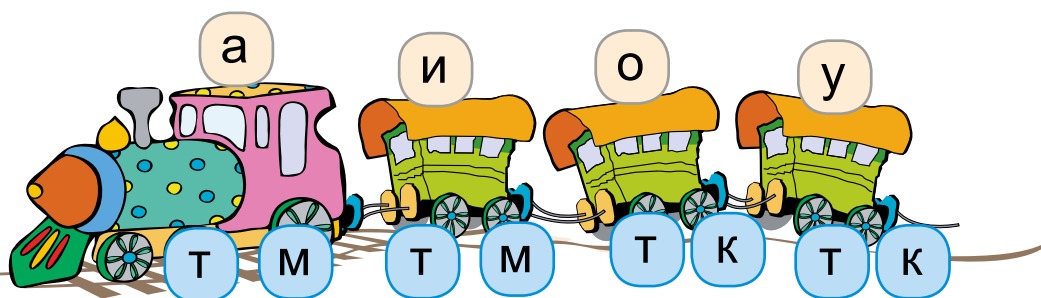
Т т

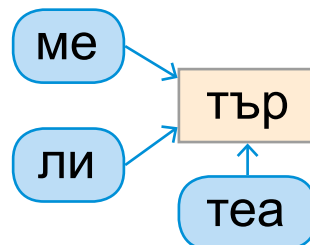
та
ти
тя
тор
тъм

тата
тире
тяло
торта
тъмно

утро
ни
тунел
метла
трион

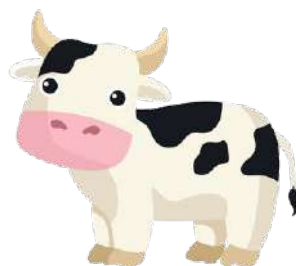

Таня има торта.
Антон намери монета.
Анатолій е на турнір.

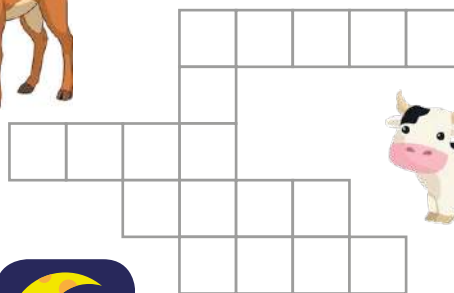
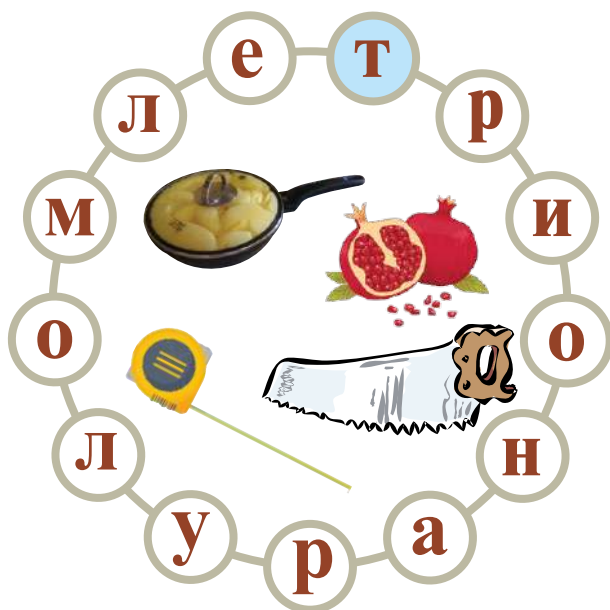
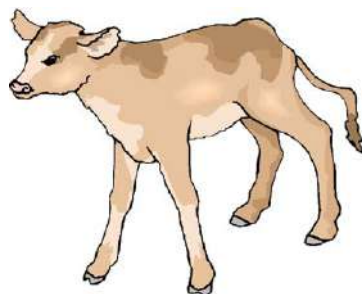
метá
метé
метém
метát
метлá

телé
мóето телé
мóето неумóрно телé
мóето телé Мартín

Телé

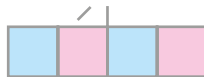
Тамáра íма телé.
Името му е Мартín.
Телéто íма талáнт –
то е немíрно!
Мартín рíта.

т Тл тлэ метър Тони е
на мотор. Таня има торта.

Дд

D d

дом — дам — там
дар — дор — тор

дата
труд

радио
домино

мóда   род
мóден   нарóд
модéл   рóден
моделиёр   Родíна

мед
медár
мéден
мédена

Моделиёрки

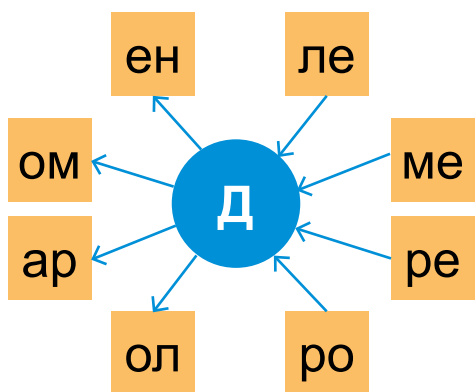
Дíна и Дарíна са моделиёри.

Имат нó□и модели.

Модéлите им □а модёрни и еле□ántни.

Даниéла □íе módни дрé□и.

един

една

едно

едни

Данил и Демир

Недeля е. Дaни́л е у дядо Димитър. Той има
Името му е Деми́р.

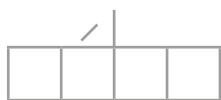

– Дядо, да дам ли на Деми́р дома́ти?

– Не, той не яде́ дома́ти. Дай му дете́ли́на.

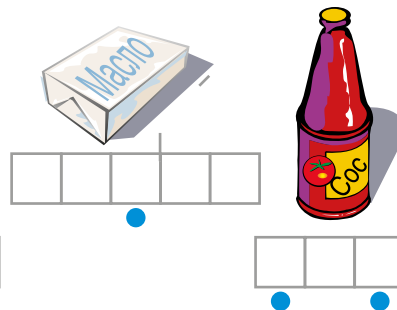
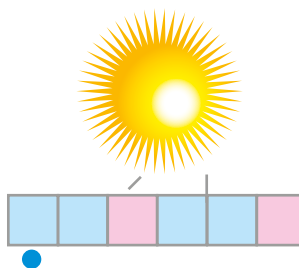
Нале́й му и .

А дядо Димитър да́де на Дaни́л ди́ня.

д Д Др д и дс Дунав до лат
Дора и Андрей ядат мед.

Сс

Сс

с —> ом
с —> ол
с —> ос

мо —> ст
ло —> ст
ли —> ст

са
сам
мас

съ
съд
сън

со
сом
нос

си
син
село

су
студ
студен

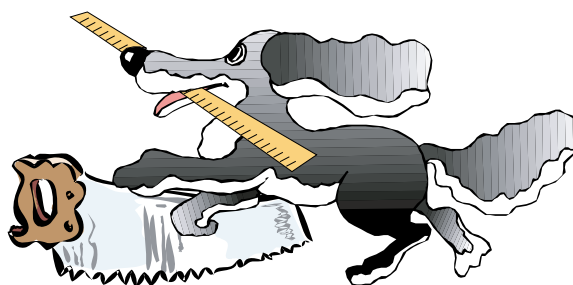
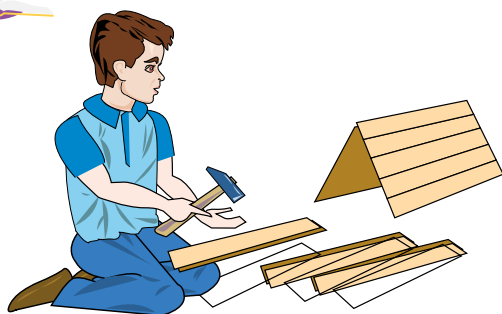
с — със

осем

л —> есен
д —> есен
т —> есен
м —> есен

сла —> на
сла —> ма

На масата има салата със сирене.
Стела лети със самолет.
На село сме с Руслан.

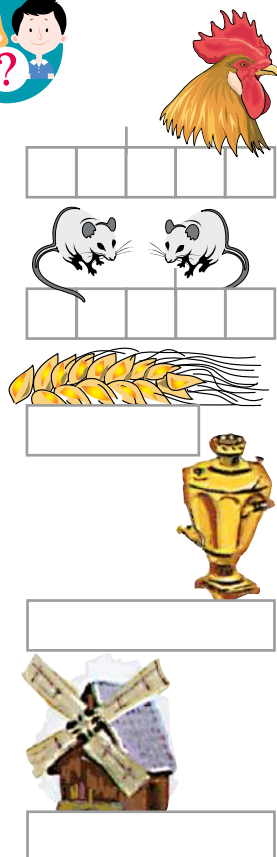
Строител

Симо има . Името му е Сотир. Симо му строи
о л и а. Той е строител. Сотир му о м а а.
Носи на Симо метър и трион.

Сімо
Симона
Симеон
Самуїл

Руслaн
Стéла
Росі́на
Рúсе

сі́лен – сі́лни
смéл – смéли
лэ́сен – лэ́сни
тэ́сен – тэ́сни

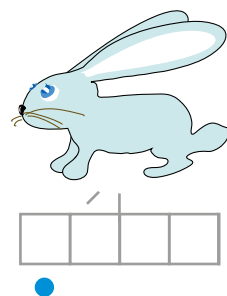
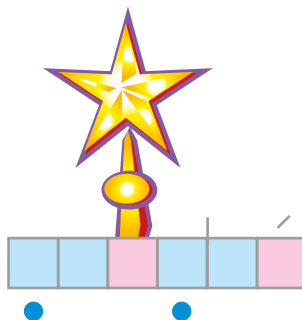
наме́ри
но́си
ме́ли
омéси
опé□е

с сто село С Симо Соня серю
месо Прудът носи радост.

Зз

Зз

за за за за за за
са съ со су се си

ро
ло
ри
Ли

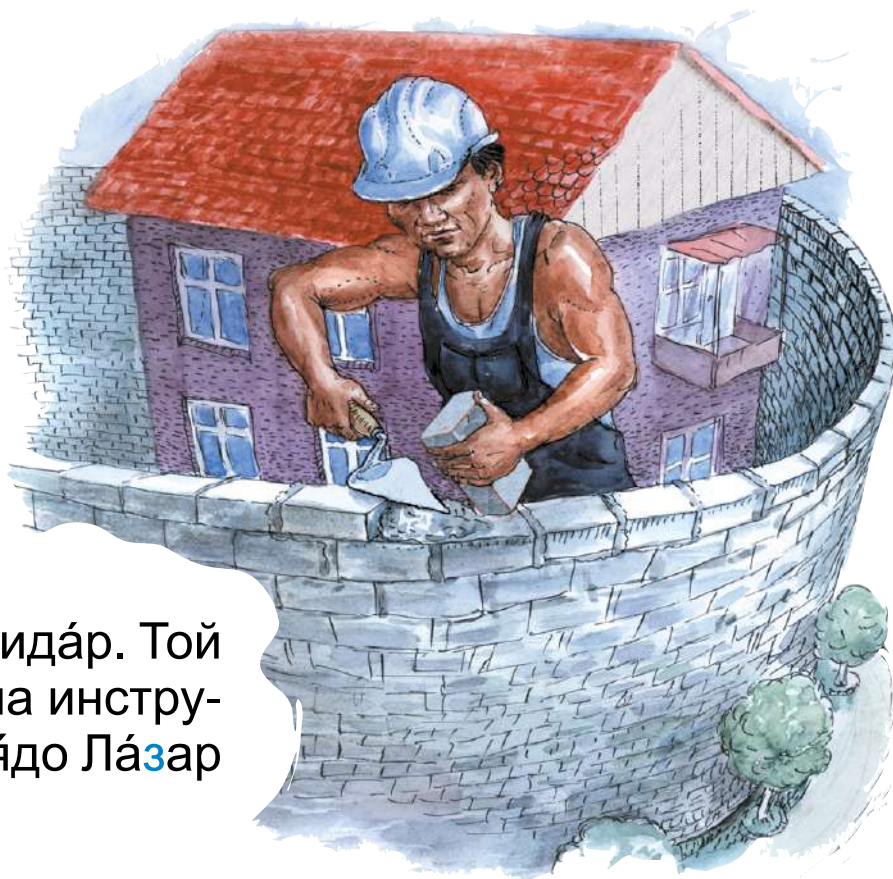
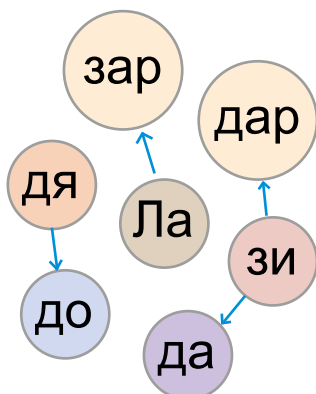
за

зла

то
тен
тар
тист

Ла
ло
На
ко

зар

Зидар

Дядо Лазар е **зидар**. Той **зи**да стени. Има инструменти. Моят дядо Лазар е майстор.

златен медал

златна есен

златно дете

златни стрели

Зина е златно дете. През зимата има силен мраз.

мраз – мразове

залез – залези

адрес – адреси

разрез – разрези

Зездолёт

Андрей сънува интересен сън. Летя с оръмен зездолёт «Зора». Зърна омета. Сася се от удара. Оасно е! Но е интересно!

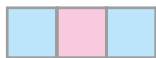
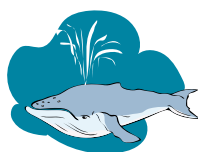

Знанието е сила!

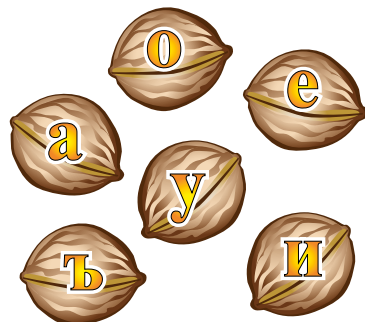
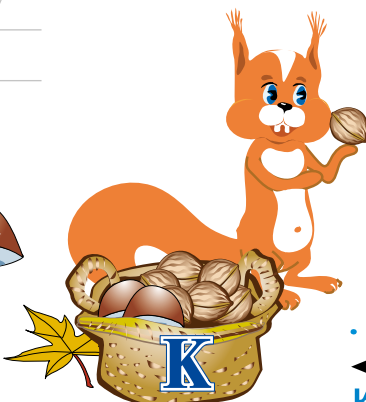
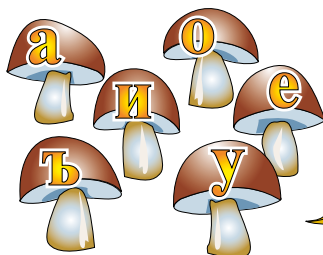

з З ез златен залез Зина
Зимата е сурдита.

Кк

Кк

← капак →   ← как →   ← лак →

кон
мак
рак
сак

кíно
ка́на
кола́
ку́ла

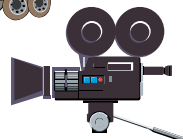
ку́кла
ма́лка ку́кла
ми́ла ма́лка ку́кла
ми́ла ма́лка ку́кла Ми́лка

Ле
Ми
Ло
Но

ра

ка́ра
и́ма
ми́е

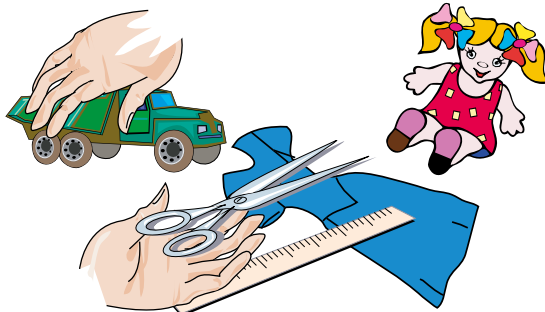
ка́мера
ка́на
ку́кла
камио́н

Кíрил и Елéна

Кíрил и́ма камио́н. Катя и́ма
ма́лка ку́кла Ми́лка. Ми́лка е
ми́ла.

Катя ме́ри и крои́ ро́кли.

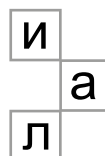
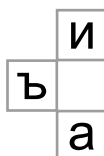
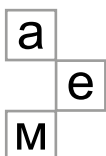

крак
мрак
кран
екра́н

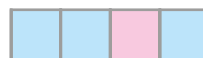
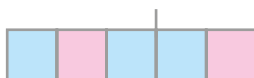
ка́лен
мо́кра
ма́лко
ле́ки

ка́рам
й́мам
ре́къл
уми́л

Ми́лка
Ки́рил
Нико́ла
Кали́на

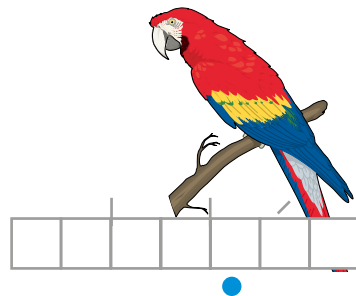
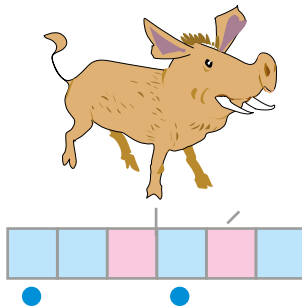
Кали́на е ма́лка. Има 5 ма́ка.
И Нико́ла е ма́лък. Ка́ра колело́.
Има и къ́нкѝ.

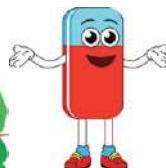
к ко ек лук мак К Ка Кирил
Катя има кукли и кънки.

Г Г

Г г

га   гъ   го
 гара   гърне   гора
 агне   ъгл   огън
 гу   ге   ги
 гума   геран   гира
 угар   легло   игла

Георги и Генадий са □олни.
 Имат тем□ература. Яли са мно-
 го сладолед. Докторът ги леку-
 □а. Гълтат лекарст□а и стоят у
 дома.

Кой? Къде?

рог — рога́
миг — ми́гове

крак — крака́
мрак — мра́ка

Гáтанка

Кръ́гъл за́мък от зе́лен ка́мък.

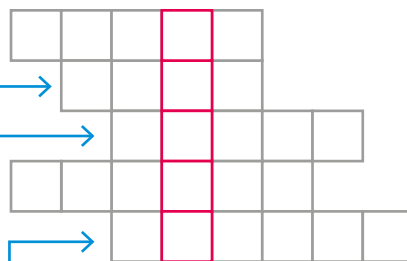
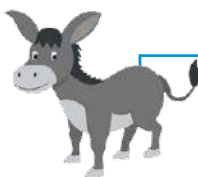
(вни́щ)

Из го́рата éта Га́на,
на а Га́на-де елáна.
Ла а мед и гъ ки éли
и къ íни сла́дки, зréли.

Отгáтни!

Кни́гата е у́мен друга́р.

г Т Та ту тугла гора Георги
Талина гледа агнето.

Нови букви знаем,
с тях ще поиграем!

Я я

Яя

Т т – Д д

Тт Дд

С с – З з

Сс Зз

К к – Г г

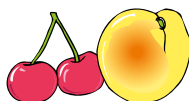
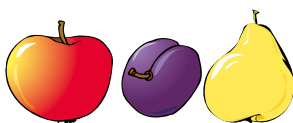
Кк Гг

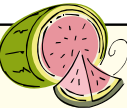

Калина играе на ледá. Тя е състезáтел. Ѐма медáли. И сегá се стремí към на-
грáда. Успé□, мíла Калина! Летí на ледá! Носí ни рáдост и гóрдост.

Помисли!

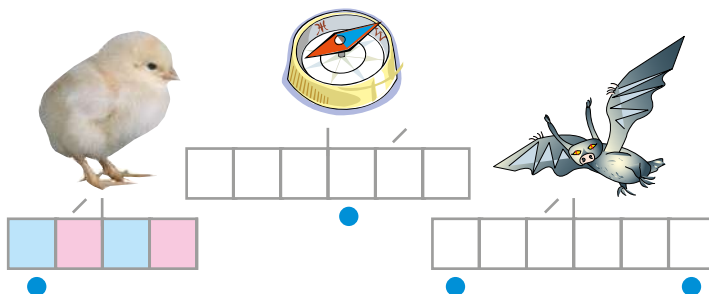

но		ма		та		дъ	
Кни		ня		га		.	

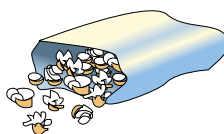
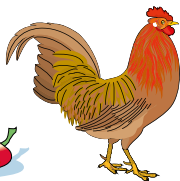
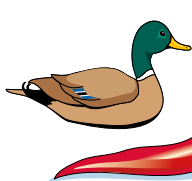

П п

П п

па пъ по пу пе пи
ап ъп оп уп еп ип

пън
път
пот
пет
пек

парі
липа
лупа
купа
пола

телескоп
телескопи
планета
планети
спътник

Нептун
Марс
Сатурн
Плутон
Уран

пíле поlé лепí...

полé
пóлски

куп
поку́пка

спорт
спортíст

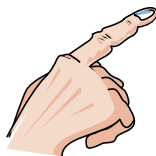
пáкост
пáкостник

пáра – парá

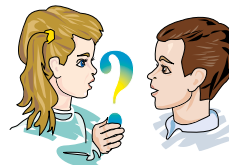
пръст – пръст

пáри – парí

пíта – пíта

Тури́сти

.....

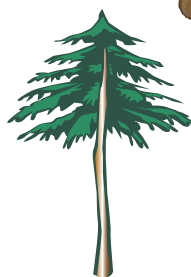
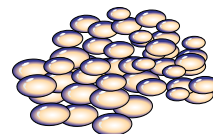
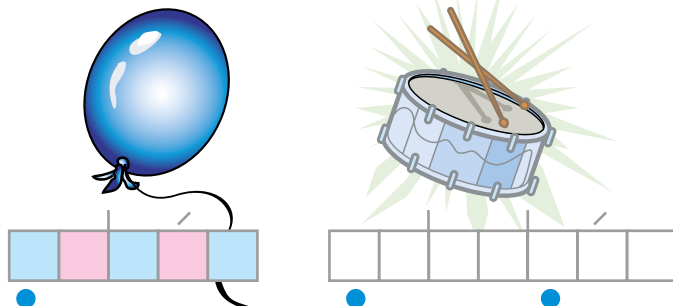

Пéтър е тури́ст. Тури́ст е и Пá□ел. Те са на планина́. Пéтър има кáрта, а Пá□ел – компáс. Те са сíлни и смéли. О□ика́лят планина́та с ра́дост.

п П пи ур колнас Турин
Прут е река. Петър плет плете.

Бб

баба
боб
бутилка
беседка
бобър

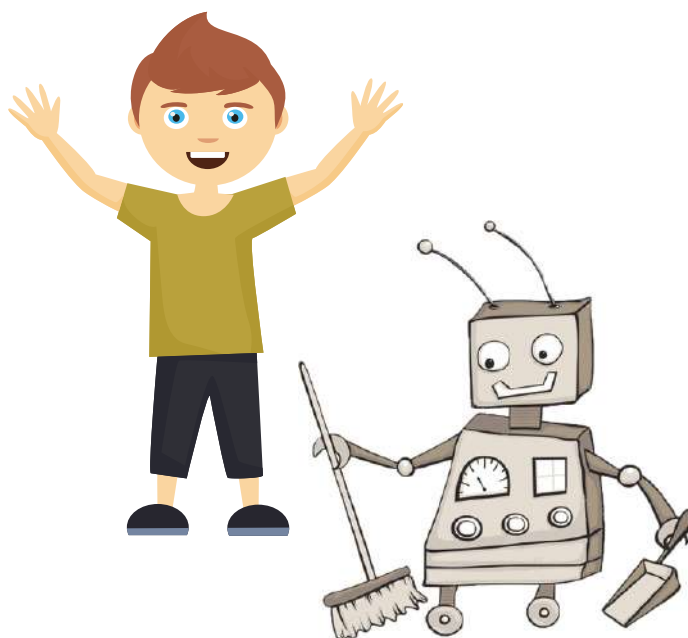
бор – пор
берé – перé

бие – пие
ба́те – па́те

Робот

Борис има робот. Казва се Бръм-Бръм. Борис сам го изобретя. Бръм-Бръм мете стаята, оправя леглото, мие пода на банята. Борис се гордее със своето изобретение.

кóраб – кóраби
дъб – дъбове
слаб – слаби

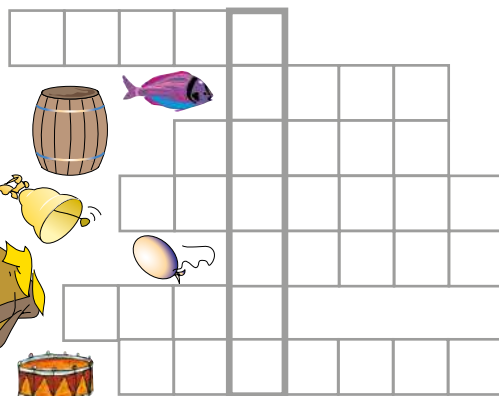
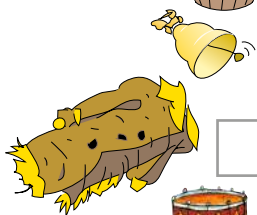
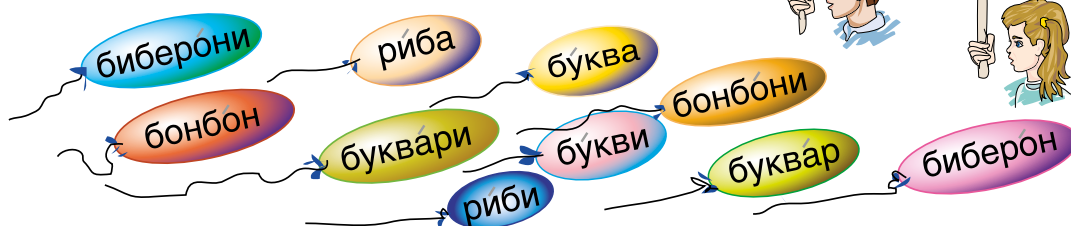
долáп – долáпи
топ – тóпове
скъп – скъпи

Скоропóговóрка

Бíе Бóрко барабáна.
Бим-бам, бим-бам!
Брáво, Бóрко, брáво, Бóрко!
Барабáнът бил бърбóрко.

Д. Миров

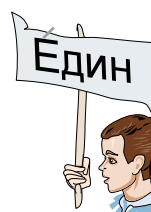
бук бор боб лéбед

Коé е тоvá
насекóмо?

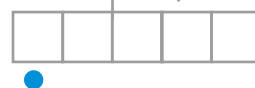
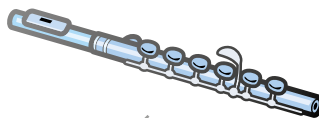

Б Б б Бо брѣмѣн дѣсѣн
Бѣла е балѣриѣна. Угрѣе балѣт.

Ф ф

фа

факір

фи

фина́л

фъ

фъстѣк

фо

фо́кус

фе

фенѐр

фу

фурго́н

Футболи́ст, факі́р и Фáни, фѐя, фо́кус,
флѐйта, флаг...

Ф е бѹква дебелáна, алá йма тѣнѣк крак...

Фі́лип и Соф́ія са в делфинáриума. Глѣдат как иг-
ра́ят делфините Фрѣди и Фѣлия. Те са добрі арти́сти.
Фі́лип е фотогра́ф. Той сніма делфините. Соф́ія му
помáга.

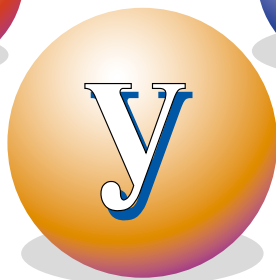
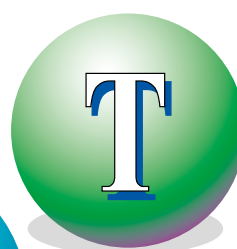
карто́ф – карто́фи
панто́ф – панто́фи

шка́ф – шка́фове
жира́ф – жира́фи

Отгатні!

Подреди́ то́пките по големина́.

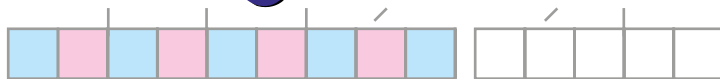
Футболисти

Фе́дя и Сте́фан са
футболи́сти. Игра́ят
с фу́тболна то́пка.
Имат и фу́тболни
еки́пи. На тере́на са
сме́ли и си́лни. Бя́гат
бързо и ри́тат си́лно.

ф Ф София е красив град.
Филип има франфур.

В в

ва

въ

во

ву

ве

ви

вра

влъ

всо

вну

вре

сви

вра̀на

вълк

во̀сък

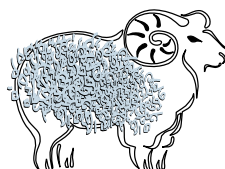
внук

врѐме

свѝла

вѝла – вѝла

вѐлна – вѐлна

Та̀тко тру̀па се́но с вѝла.
Вѝлата ни е на мо́ре́то.

Ве́ра рисѹва мо́рска вѐл-
на́.

Ма́ма перѐ вѐлна.

лов

не́вен

Влак

Вла́кът пъту̀ва по ре́лси. Ва́ленти́на е въ̀в вла́ка.
В планина̀та има ту́не́л. Вла́кът се скри в ту́не́ла. Ста̀-
на тѐмно.

лъВ — лъВове

лов — лови́

мо́лиВ — мо́ливи

нов — но́ви

криВ — кри́ви

краси́В — краси́ви

В — ВЪВ

ВЪВ вла́ка

ВЪВ фэ́рмата

ВЪВ ваго́на

В тунéла

В кни́гата

В ку́фара

Вре́ме

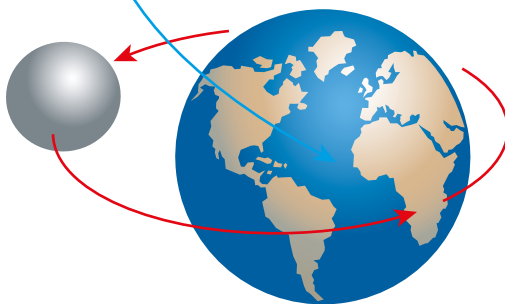

отме́рва вре́мето.

А то неумо́рно лети́.

Тик-так, тик-так!

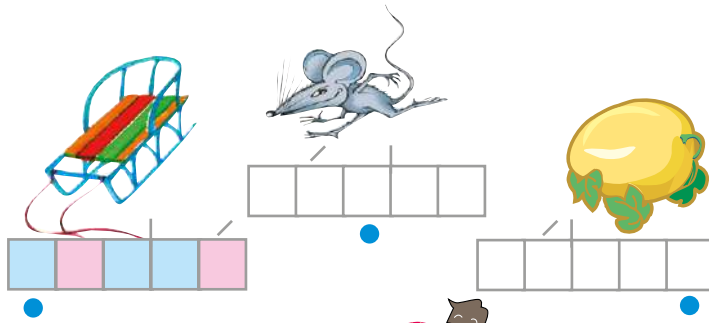
Отли́тат миту́ти, мина́ват
веко́вэ.

в В ов ви влак Васил
Кишинев е град в Молдова.

Ш ш

Ш ш

ша   шо   ше   шу   ши
шал   шок   шест   шут   шир
мушамá   шосé   шéпа   шуму́лка   шири́на

□ □ □   □ □ □ □   □ □ □ □   □ □ □ □   □ □ □ □

Да	ша
ша	ран

кош   филм
шише   такси
славе́й   ботуш
сън   сок
шапка   опашка

.....

_____ .
_____ ?

Са́шо и Ма́ша има́т ко́тка Му́рка.
Му́рка има́ шест ма́лки ша́рени ко́тета.
Те са́ умни и ми́ли.

Мáша и Мíшо

Мáша е уморéна. Намéри малък дом. Там е Мíшо. Мíшо е довóлен.

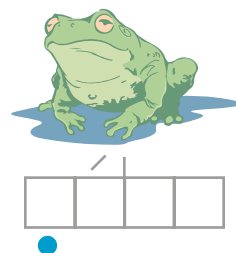
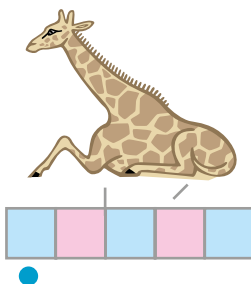
Мáша реши:
Мíшо наráми
кóша и тръг-
на. Стигна
до дядо и
баба.
Шаро лае:
– Ау-ау-ау!
Кой е там?

и Мíше му иишико Шаро
Мíшо и Шаро играят шах.

Жж

Жж

Жабóци

Лéля Дáбка сýс Жабóк
плýват в язовíр дълбóк.
Правят си раз□ódка
в жáбешката лóдка.
Слън□ето ги грее,
грее и се смее.

Дора Габе

Жакó

Жакó е папагáл. Жíвее в
Амéрика. Има зелéни и жýлти
перá. Опáшката му е áлена.
Жакó говóри и свирýка. Той е
мнóго скýп папагáл.

бага́ж — бага́жи
 гара́ж — гара́жи
 но́ж — но́жове

тарале́ж — тарале́жи
 морж — мо́ржове
 плаж — пла́жове

Блазе́ на пъ́страта
 жи́рафа:
 ле́жи си на земя́та
 и мо́же да до́стигне
 шка́фа тъ́й ка́кто ти с
 ръка́та.

Кой каквó пра́ви?

Жа́бата	а) жужи́	б) лъ́же	в) ква́ка
Оса́та	а) плу́ва	б) жи́ли	в) грее́
Тарале́жът	а) се сме́е	б) бодé	в) ка́шля
Жера́вът	а) мър́ка	б) ла́е	в) лети́

ж же Ж Же Жа́на Же́ня Жу́жа
 Жу́рко съби́ра жу́луди.

п ф ш
б в ж

Още букви знаем,
с тях четем, играем!

П п – Б б

Пп Бб

Ф ф – В в

Фф Вв

Ш ш – Ж ж

Шш Жж

Лиса́на □итра́на

□ва́нала Лиса́на коко́шка.
Отишла към реката. Навéла
се над вода́та. Какво да
види! Но́ва лиска с коко́шка.
Зара́двала се □итру́шата:

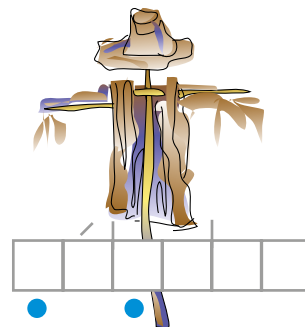
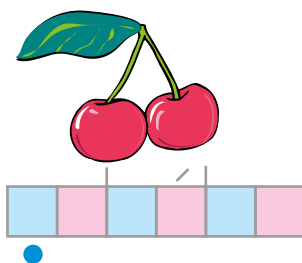
– Еднá ми е ма́лко! Вто́ра-
та за у́тре!

Ско́кнала Лиса́на във во-
да́та, а коко́шката ли́тнала
над вода́та.

Чч

Чч

Кóлко мнóго чудесá
стáват в нáшата игра!
И отíвам в първи клас
с чúдната си аз.

Васил Стоянов

чадър
човече
чувал
чин
куче

чúден
червén
чéрен
ýчен
чéтен

четéш
чúвам
мълчá
прéчи
чири́ка

Чайка и Чайче

Една майка Чайка
си имала Чайче.
– Слушай, майче,
искам да пийна чайче –
рекло на майка Чайка
малкото Чайче.
– Виж какво, Чайче,
знай, че
чайките нямат обичай
да пият чай –
отвърнала майка Чайка
на малкото Чайче,
но то писукало:
– Чайче, чайче!

стол
чук
бор
чорап
клон

че

кон
лъв
брат
слон
тигър

че

Чадърче

Печурка разтвори чадър от коприна.
Под него се спря уморена калинка червена
и сладко от дългия път си почива.

Какво е написано?

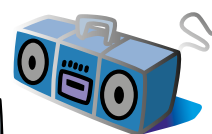
уч

а
ен
ение
еник
ител

Какво е това?

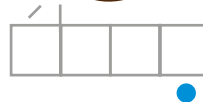
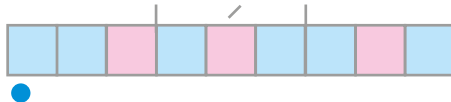
Да е човек — не е човек,
а с човека приказва и ум
му дава.

Чучи уч чадър майник
Чичо купи нов часовник.

Xx

Xx

хор

хорó

хорá

хúрка

халкá

хáпка

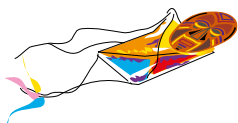
хляб

хлебáр

хлébни

Хвърчило

Хвърчило хвърчи хвъркáто,
хвъркáто и хитровáто!

Димитър Костадинов

Умно решéние

Намисли Бóрко хвърчило да си напра́ви. Хартия́ има-ше. И лéтвички също бéше пригóтвил. Но нýмаше лéнен плат за опáшка и канáп, за да пýсне хвърчи́лото.

А Сýмо има́ше канáп – □яло кълбó. И акó има́ше хартия́ и лéнен плат за опáшка, сам □éше да си напра́ви хвърчи́ло и да го пýсне. Петър се бéше запаси́л с лéнен плат. Нýмаше хартия́ и лéтвички.

Заéдо и тримáта има́ха вси́чко необходи́мо за хвърчи́ло, а поотдéлно – на все́ки не достига́ше по не□о. Еди́н ден...

По Евгений Пермяк

Разгледай картинката. Довърши разказа.

слаб – дебѐл
горчѝв – слáдък
смѐл – страхлѝв

хрáбър –
дълѝг –
ширóк –

* Прочети и продължи по картинките.

Чóвек и лъв

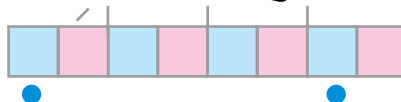
Едѝн човѐк сякъл дървá в горáта. При нѐго дошъл лъв. Рѐкъл му:

– Хáйде да прескáчаме тóзи ров. Акó аз го прескóча – изя́ждам те. Акó ти го прескóчиш, стáваме приятели. Човѐкът грáбнал дѝлга тоя́га...

х Х ху ах хоро страх
Христина има хрема.

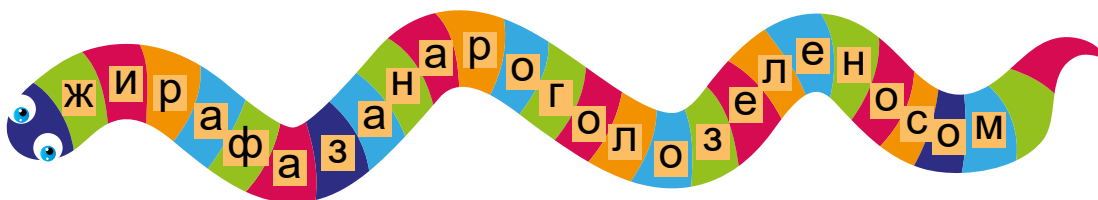
Цц

Образувай
и прочети думи!

* Колко думи намери?

Думите са 9. Откри ли ги?

Цигулар

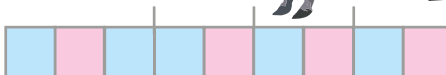
Ионіце свіри на цигулка.
Свіри сүтрин и вéчер.
Цигулка́та на момчéто
изда́ва чүдни звүци.
Всі́чки го слүшат
с внимáние и удовóлствие.
Ионі́це е добър цигулар.

лъжи́ца — лъжи́ци
 ра́ница —
 па́тица —
 сто́лица —

коса́ — коси́ца
 вода́ —
 роса́ —
 кора́ —

Реші́ ре́буса и изработі́ този предмет.

Ма́ртенички

Слънчицето вѣче грѣе,
 ко́серчето вѣче пѣе,
 а над на́шите главички
 прелетя́ха ля́стовички.

Ти́чайте, дечи́ца, бърже,
 ма́ртенички да ви вържа.
 Да сте бе́ли и червѣни,
 като слъ́нцето засме́ни.

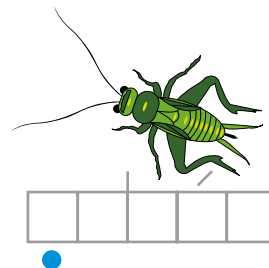
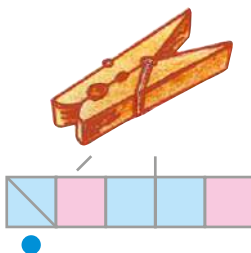
Дора Габе

ицц ие рачица Мецана
 Царевец е голям музей.

Щ щ

Щ щ

ши шир шіпка шик шάρка
щи щир щіпка щик щёрка

щъркел

гүщер

къща

щраус

Щурчо ходи, Щурчо броди
по поляни, по горіци,
води стадо овчіци.

Щурчо пее,
агне блее,
малка птичка се ллее.

Дора Габе

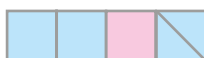
щаб

3 б́укви

4 зв́ука

свеш

4 б́укви

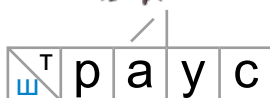
5 зв́ука

кѣща

4 б́укви

5 зв́ука

пті́ца

?

?

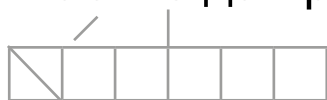
?

Отгани!

През лива́дите премі́на
гост, присті́гнал от чужбі́на.

Служба́та му е така́ва –
Жа́бите да пребро́ява.

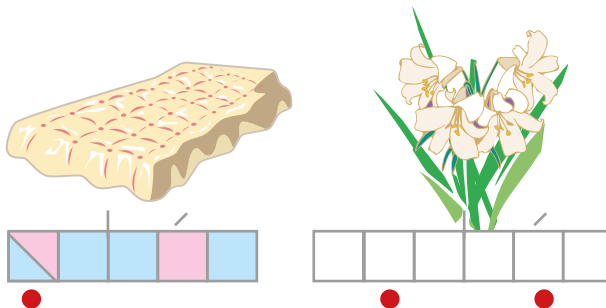

Що е то?

ищ / Ш / ише / ишка / гишер
Шъркелите се вргъщат вкыщи.

Юю

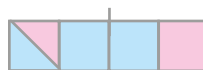
Юю

Сравні:
лу лук лúпа луд куп
лю люк лúпя лют кюп

Й + у = Ю

ю́нга –

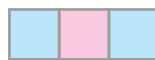
4 б.; 5 зв.

вою́вам –

6 б.; 7 зв.

лю́т –

3 б.; 3 зв.

любо́в –

5 б.; 5 зв.

С «Ю» – ю́ли, ю́нга, Юли́ян,
ама́ не на ме́не тія.
Пантало́на си изпра́н
аз си гла́дя с юті́я.

Ю́лия набра́ зюм-
бю́ли. Подари́ букета́
на люби́мата си ма́й-
ка. Днес ма́ма іма
юбиле́й.
– Бѣди́ здра́ва, ми́ла
ма́мо!

Люлка

Люлюм-люлюм-люлюшка,
кой се люшка на крушка?
На росните листенца –
сто врабченца-звънченца,
на младите клончета, –
седем пъстри кончета,
на старите клони –
двойка сиви слонове.

Асен Разцветников

▲ то	◆ ма	↗ гър	■ хо	↙ ба	▭ на	▲ де
■ да	: но	▲ Къ	„ си	◆ до	● и	■ ди,

Определи броя на буквите и звуковете в отговора. Кой му е моделът?

ю Ю ю ю юб юли Юлян Юрий
Юлян е роден през месец юли.

Йо

йо

йо

Йо в началото на думата
след гласен звук

й о

йо

Йога

майор

Йоника

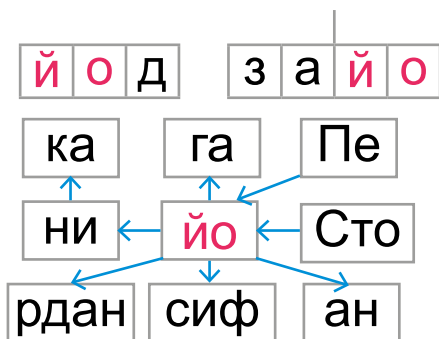
район

Йосиф

Зайо Байо

Йордан

майонеза

Играл Зайо, играл Байо,
паднал Зайо, ударил се.
Ударил се, разплакал се,
от играчка – ей ти плачка!
Дошла жаба – стара баба;
хвана го, вдигнала го.
Видели се, засмели се,
та от плачка пак играчка!

Чичо Стоян

йо Йо йод Йонко и Пейо
живеят в нов район.

ЬО

	ЬО

акть^Ор
режи^Сь^Ор
танц^Ьь^Ор

К^Оль^О
Аль^Оша
П^Ьетль^О

**Пише се след
съгласен**

А Б В...

Аз дойд^Ох с усм^Ьивка д^Ьетска,
появ^Ьих се на свет^Ьа.
Кни^Ьга мо^Ьята род^Ьина
подар^Ьи ми да чет^Ьа.

Б^Ьългарче с^Ьъм любозн^Ьатно,
рад^Ьвам се, чет^Ьа в захл^Ьас.
Та^Ьйнството на всяка д^Ьума
с б^Ьуквите разкр^Ьивам аз.

В^Ьярвам в б^Ьългарското сл^Ьо^Ьво,
в азбуката ни доб^Ьра.
На^Ьшите люб^Ьими б^Ьукви
са цветч^Ьета на мир^Ьа!

Йордан Друмников

ьО рьО ьО Альоша и Петьо са
танцьори. Кольо е шорьор.

Дж Дж

Дж Дж

джип – 4 б., 3 зв.

джоб

джудо

джезвѐ

джунгла

дж – 2 букви, 1 звук

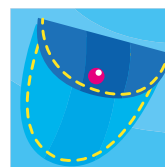
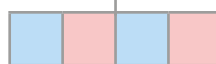
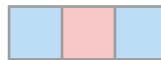
джуджѐ – 6 б., 4 зв.

джакузи

нинджа

манджа

Джулия

Бъди́ здрав!

Джа́фка Му́рджо:

– Джаф, джаф, джаф!

Тъй ми ка́зва:

– Бъди́ здрав!

– Здра́сти, Му́рджо,

джаф, джаф, джаф!

Тъй му ка́звам:

– Бъди́ здрав!

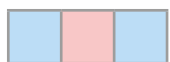

Дж Дж джаканки джам
Джогни яде джаканки.

Дз дз

ДЗЪН-ДЗЪН

– 2 букви, 1 звук

Дз дз

дзън дзънка Дзън, дзън сби́райте се вси́чки –
дзър дзърка ўмни учени́чки!

Пчеличката Дзѐнка

Ви́е чу́вали ли сте за звъ́нчѐто на пчели́чката Дзѐн-ка? Тя с не́го бу́ди сво́ите дру́жки. Дзън-дзън! Дзън-дзън! Звъ́нчѐто дзъ́нка. Вси́чки на ра́бота!

Дз дзън-дзън дзвиска Дзѐнка
Сутрин судилникът дзънка.

Ч Щ Ц
Х Ю

Трудни букви
са това,
но без тях
света, геца,
си остава във
мъгла.

ЙО ЪО
ДЖ ДЗ

Ч ч – Х х
Ц ц – Щ щ
Ю ю

ЬО

ЪО

Йо – йо
Дж – дж
Дз – дз

Все за нещо ще намери
да се начумери:
ту му млякото горещо,
ту пък друго нещо.
И задето Пётко вкъщи
често тъй се мръщи,
Николінка, Вáньо, Мítко
вìкат му Сърдítко.

Чичо Стоян

Прочети изречението. Колко са думите?

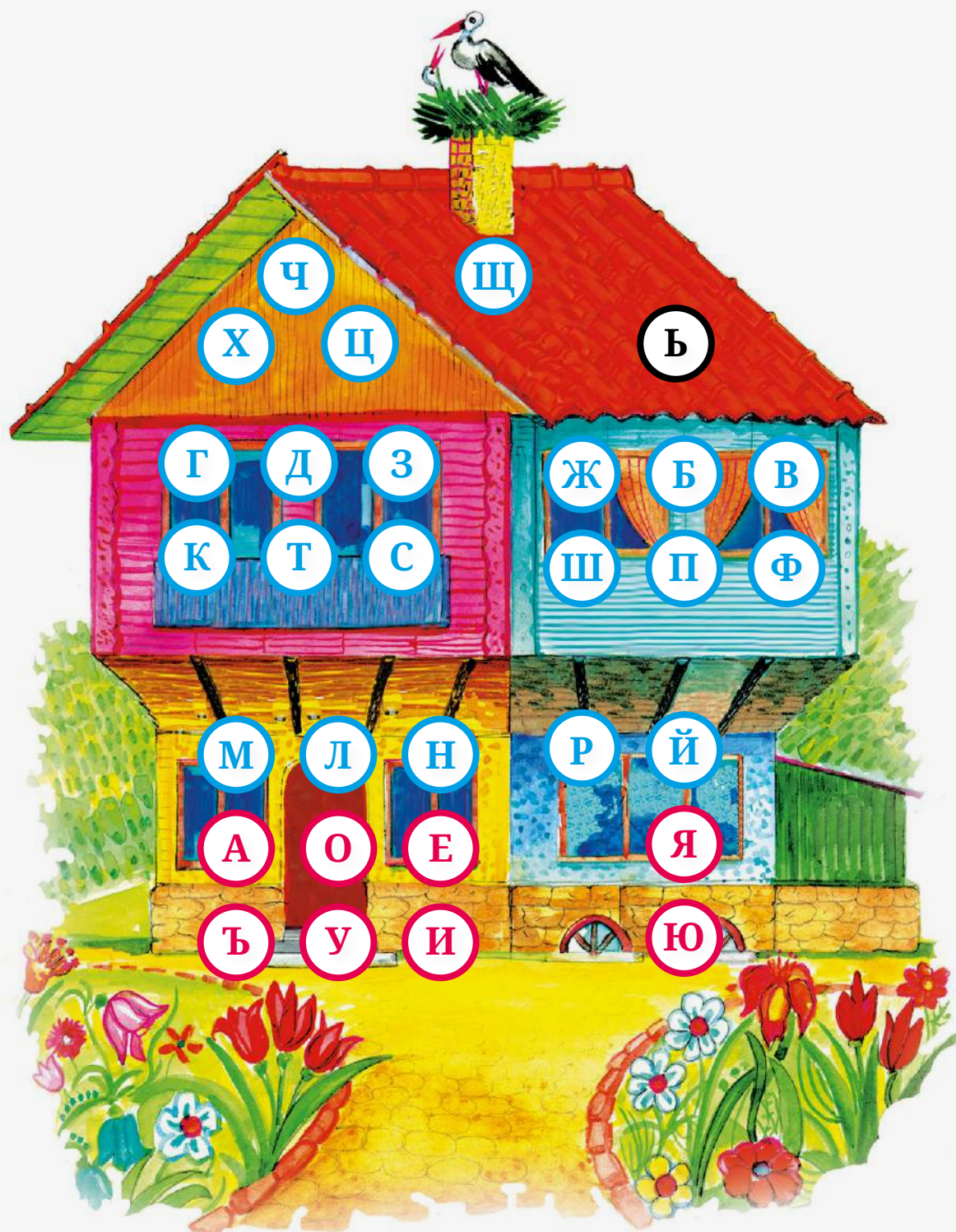
Презджунглатанаджиплилавапреминаднесединжираф.

а) 9

б) осем

в) седем

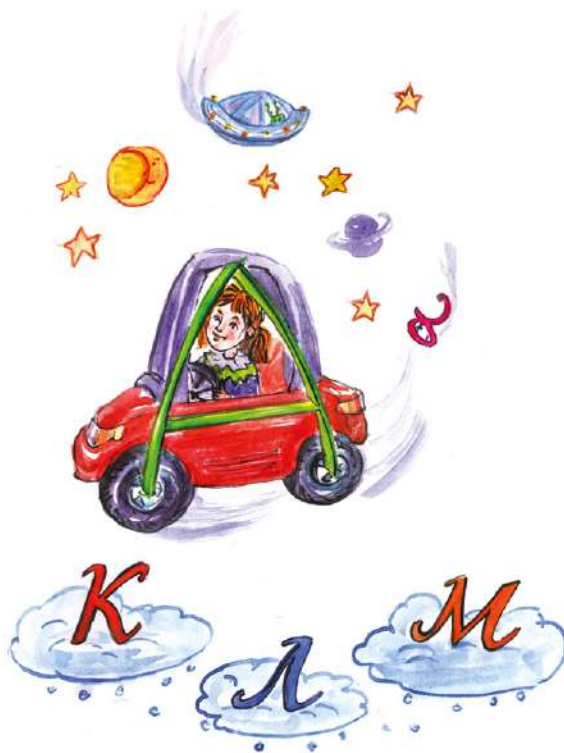

Сбогом, миличко букварче, най-доброто ми другарче!

ПРОЗОРЧЕ КЪМ СВЕТА

Всички букви зная,
мога да чета –
те ще ми разказват
всичко за света.
Сладко ми нашепват
истина една –
вечно да обичам
родната страна.
Всички букви зная,
мога да чета –
имам си прозорче
светло към света!

Георги Веселинов

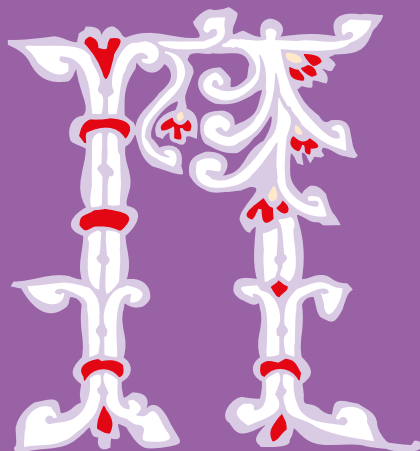

ТРИДЕСЕТ СЕСТРИЧКИ

Те са тридесет сестрички.
Колко звучно пеят всички!
Греят в новия буквар –
най-добрият ни другар.

Чак от Кирил и Методий
към наука те ни водят.
Всяко българско дете
с тях се учи да чете.

Моята първа читанка

2

ЗЛАТЕН КЛЮЧ

Ключ държиш към мъдри книги.
А на него се четат
тайни думи. Потърси ги!
Азбуката и трудът!

Ако вече, първолаче,
знаеш буквите дотук.
Безсъмнено е това, че
учен си, а не неук.

Виктор Чеботаев

I Общуваме на български език

Република Молдова — моята родина

Нашата Родина

Малка по територия, но с красива природа е нашата република. Хубава е родината ни напролет, когато всичко наоколо се облича в зелена премяна, ливадите и пасищата се покриват със сочна трева.

Красива е нашата земя и през лятото, когато житните блокове в равнините свеждат натежали класове към земята, зеленѐят се царевиците и блестят слънчогледите.

Още по-привлекателна е тя наесен с кехлибáреното грозде, с едрите ароматни плодове — ябълки, круши, праскови, дюли.

Речник

премяна — облекло;

пáсище — там, където пасáт живóтните;

цáревица — кукурúз;

кехлибáрено — прозрачно, жълто

Пословица

Всяко пиле в гнездото си пее.

- Какво научи от текста за своята родина?
- Как разбираш пословицата?
- Разкажи за красив кът от нашата родина, който си посетил.

Устна и писмена реч

1. Разгледай картинките. Какво правят децата?

Запомни: Когато говорим и слушаме, нашата реч е устна. Когато пишем и четем, ние използваме писмена реч.

2. Каква реч ще ползваш, когато:

- а) отговаряш на въпроси по текста;
- б) пишеш съобщение по телефона;
- в) слушаш приказка, която ти разказва баба;
- г) четеш приказка на твоето по-малко сестриче?

3. Разпредели думите в две колонки. В първата напиши думи, които се отнасят до писмената реч, във втората – до устната реч.

Говоря, пиша, разказвам, беседвам, преписвам, чета, печатам, слушам.

4. Състави изречения по картинката. Запиши ги.

- Каква реч използва?

5. Препиши думите в тетрадката си красиво и четливо. Оцени си работата.

устна реч писмена реч
говоря слушам чета пиша

Кишинев – столица на Република Молдова

Кишинев е столица на Република Молдова. Нашата столица е един от древните градове в републиката ни. За историята на града говорят паметници и музеи.

Красива е нашата столица. Зелени паркове и градини се гушат между високи жилищни блокове.

Весели и безгрижни деца играят, учат и се трудят в нашата столица.

Речник

древен град – град със стара история;

гушат се – свиват се, намират се

- Какво научи за столицата на Република Молдова?
- Разкажи на приятелите си какво друго знаеш за Кишинев.
- Направи албумче с изгледи от Кишинев.

Диалог и монолог

1. Прочети.

- Здравей!
  - Здравей!
  - Как се казваш?
  - Аз се казвам...
  - Коя е твоята родина?
  - Моята родина е Молдова. А ти откъде си?
  - Аз съм от България. В кой град (село) живееш?
  - Живея в град (село)...
  - Разкажи за своето родно място.
  - ...
- Колко деца разговарят?
  - За какво разговарят децата?

2. Прочети и определи колко човека говорят.

Аз се казвам Мишо. На седем години съм. Аз ходя на училище. Аз съм първокласник.

Речник

диалог – разговор между двама човека;

монолог – когато герой от произведение говори (споделя мислите си)

3. Ти отиваш в библиотеката със своя приятел. Съставете диалог и изиграйте го пред класа. Не забрави ли да използваш думи за учтивост?

4. Определи какъв е този текст.

- Ти ще ходиш ли с нас на екскурзия в Орхей?
- Да, ще ходя, само че не знам в колко часа тръгваме.
- Ние тръгваме рано сутринта, в 6 часа.
- Благодаря ти много. До утре.
- До утре.

а) Монолог   б) Диалог

5. Препиши в тетрадката си думите за учтивост. Спазвай правилата за крeснопис. Оцени работата си.

моля извини благодаря

Твардица

Твардица е малко българско градче. То е основано от българи бежанци, които дошли от село Твърдица в България (сега град Твърдица). В центъра на Твардица е издигнат паметник, на който се чете името на селото. Пред къщите има малки цветни градинки, кладенци. Зад къщите са харманите и големите дворове с овощни дървета.

В музея са представени дървен плуг, железен кован сърп, стари монети, дървени вили. Вижда се и кобилица за носене на менци с вода на рамо. В стъклените витрини има женски костюми, престилки, твардишка носия – женска риза, кърпи за глава; дарак, вретена, чекрък, дървен стан с основа.

Речник

бежанци – хора, преселени от други места;

мэнци – ведрá;

дарák – дървен инструмент за обработка на вълна;

чекрък – дървен инструмент за завиване на прежда

- Опитай се да разкажеш за своето родно село (град).

Строеж на българския език

Разгледай схемата.

Какво научаваш от нея?

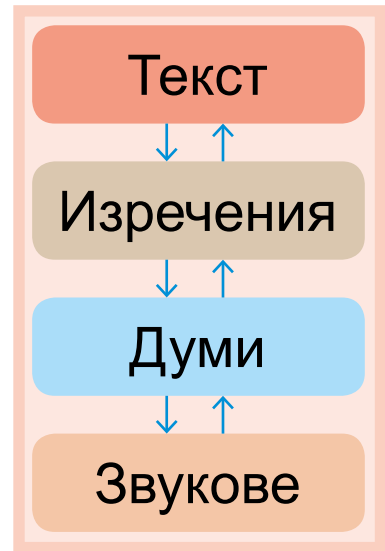
Отговори на въпросите:

– Разказът «Твардица» е

а) дума   б) изречение   в) текст

– «Твардица е малко българско градче» е

а) дума   б) изречение   в) текст

1. Намери в текста «Твардица» изречение, в което се казва къде се намират старите вещи.
2. Подреди думите в изречения и запиши ги красиво и правилно в тетрадката.
има, Твардица, в, музей, голям.
малко, градче, красиво, е, Твардица.
3. Определи броя на буквите и звуковете в думите:
Къщата – ...б.; ...зв.;   носия – ...б.; ...зв.;   сърп – ...б.; ...зв.
4. Подреди правилно буквите, за да получиш думи.

у, л, п, г;   а, з, и, р;   и, т, м, о, е, н.

5. Работа по двойки. Съставете диалог за своя роден край.

Безкрайно ви обичам

Степи, ниви
родни, мили,
синя южна красота,
аз безкрайно ви обичам,
вий сте моята мечта.

Степи, ниви
родни, мили,
вий, Буджашки небеса.
В златната ви
безпределност
блика моята сълза.

Степи, ниви
родни, мили,
златна южна ведрина,
жив съм все тъй и копнея
и към вас все се стремя!

Иван Мавроди

Речник

безпределност – безкрай, без граници;

ведрина – яснота;

копнея – мечтая

- Какво обича авторът и за какво мечтае?
- Кога (в какви случаи, тържества) може да кажеш стихотворението? Защо?

Пословица

Човек без родина е като птица без криле.

Текст. Изречение

- а) ниви, степи, мили;
б) Аз безкрайно ви обичам.
в) копнея, се стремя, небеса.

Паркът е свеж и	балони
пълен с деца като	зелен
пълен с червени	мен
с люляци, цъфнали	клони

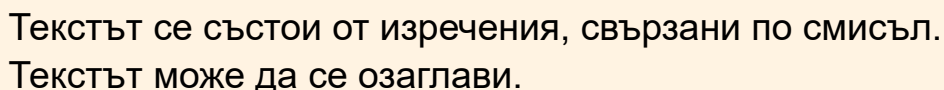
1. Какво е това?	Малко	слънце	лети
2. Какво е то?	Бяло	дете	бяга
3. Какво прави?	Ярко	облаче	грее

- 4. Разгледай картинките. Подреди изреченията в текст и го запиши.**

НА ПОЛЯНАТА

Иван и Андрей играят на поляната. С тях е кучето Шаро. Пред него на кълбо стоеше таралеж.

- 5. Прочети пословицата от страница 116. Как я разбираш? Напиши я в тетрадката.**

България — красива и желана

Аз съм българче

Аз съм българче. Обичам
наште планини зелени,
българин да се наричам
първа радост е за мене.

Аз съм българче свободно,
в край свободен аз живея,
всичко българско и родно
любя, тача и милея.

Аз съм българче и расна
в дни велики, в славно време,
син съм на земя прекрасна,
син съм на юнашко племе.

Иван Вазов

Речник

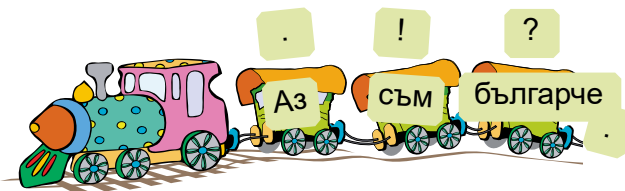
.....
та́ча — уважа́вам, почи́там;
племе́ — род, наро́д

- Какви чувства вълнуват детето?
- Как детето изразява обичта си към своята земя?
- Научи стихотворението наизуст.

Видове изречения

Думички в редичка подреди,
Изречение ти състави.
С него можеш ти да съобщаваш,
Даже и въпроси да задаваш,
Често и възторг да изразяваш.

1. Прочети изреченията. С какъв знак те завършват? Прочети ги с подходяща интонация.

Детето обича своята Родина.
Как се казва твоята прародина?
Син съм на земя прекрасна!

2. Според смисъла на изреченията постави в края въпросителен знак (?) или удивителен знак (!).

Ах, колко ми е мила моята родина...
Обичаш ли своя роден край...

3. Думите **кога, **къде**, **как**, **кой**, **защо**, **колко** помагат да задаваме въпроси. Свържи, за да се образуват изречения.**

Как	се грижи за теб?
Къде	обичаш да правиш?
Кой	съм радостен?
Какво	се казваш?
Защо	живееш?

- Напиши едно изречение по избор в тетрадката.

4. Подреди думите, за да образуваш изречения. Напиши изреченията и постави в края подходящия знак.

живее, Сашо, град, в, Кишинев
хубаво, е, Колко
приятели, Имаш, ти, ли

5. Състави кратък текст «Кой съм аз?». Ще ти помогнат въпросите от упражнение № 3. Разкажи го на своите съученици.

България

Вдигнах ръка нататък (към хоризонта) и попитах Боянка:

– Това какво е?

– България.

Погледнах я изненадано.

– А това? – посочих далечната гора.

– България.

– А ето тук? – наблизих се издигаше скелетът на незавършена пететажна сграда.

– България.

Какво говори това дете? Кой му е внушил туй нещо? Кой го е научил да изрича така хубаво думата България? При нейното изговаряне като че ли мед капе от устата му.

Николай Драганов

Речник

хоризонт – линия, където земята и небето сякаш се допират;

изненадано – учудено

- Какво е България за малката Боянка?
- Как разбираш последното изречение от текста?
- Какво е за теб България?
- По какво си приличат думите: **род** **Родина** **прародина**?
- Какво знаеш за своята прародина България? Разкажи на другарите си.

Текст. Изречение. Дума. Звук

1. От какви изречения се състои текстът на страница 120? Прочети едно съобщително и едно въпросително изречение.

2. Кой е моделът на следното изречение:

Боянка обича България.

_____	_____	_____	.
_____	_____	_____	?
_____	_____	_____	.

• Запиши изречението. Превърни го във въпросително. Запиши го.

3. Да поиграем! Образувай от буквите на кубчетата думи. Кой ще спечели?

• Имаш успех, ако събра повече от 8 думи.

4. Напиши названията на предметите от картинките.

• Определи броя на звуковете и буквите в думите.

5. Препиши гатанката като спазваш правилата за краснопис. Оцени работата си.

Вижте колко е красива
горската кумица,
ала малко е крадлива
рижата ... (л.....а)

• С думата-отговор състави и запиши изречение.

България

България! Че кой ли те не знае?!
 Най-хубавата слънчева страна.
 Ти винаги ще си красива
 за всички български деца.

В теб шумят гори зелени,
 в бистри извори – цветя
 и пеперуди, птици сладкопойни
 прърхат волно в сини небеса.

*Ина Турлакова, ученичка от
 с. Викторовка, Република Молдова*

И дордето кръвта ми бие,
 ще мислея за родната реч,
 и ще нося аз горделиво
 своето българско име и чест.

Петър Бурлак-Вълканов

Пееше мама

Помня мама седеше
 на прага до вратата,
 нещо шиеше и редеше
 песен за Караджата.

С вечерта аз попивах
 тая българска песен
 и със нея заспивах,
 в сън потъвах унесен...

Михаил Бъчваров

Речник

Караджата – български войвода-герой;
попивах – запомнях

- Защо майката пее песен за Караджата?
- Какъв ли сън сънува детето?
- Как българските бесарабски поети изразяват обичта си към прародината?

Дума. Сричка

1. Прочети изречението. От колко думи то се състои? Запиши го в тетрадката.

България е красива държава.

Коя е първата дума в изречението?

Колко гласни звука тя съдържа?

Бъл-га-ри-я----- това са срички. Колкото са гласните, толкова са сричките.

2. От сричките образувай думи. Запиши ги в тетрадката си на срички.

на стра, ца де, тя цве, ри го, ва кра си, че слън ва.

3. Кои думи са разделени за пренасяне правилно?

У-	би-	ми-	пес-	с-	се-	седе-
несен	е	лея	ен	ън	деше	ше

Думите се пренасят на нов ред по срички.
Една буква не се оставя на реда и не се пренася на новия.
Сричката не се разбива.

4. Прочети думите. Препиши само тези, които не се пренасят.

Орех, зелени, знае, небеса, урок, обед, балон, бял.

5. Раздели думите на части за пренасяне по образца и ги запиши.

Ро-дина, роди-на

Книжица, детенце, чантичка, облаче, пчеличка, моливче, слънчице.

6. Прочети стиховете от Петър Бурлак-Вълканов на с. 122. Разпреди думите в две колонки: в първата думите, които се пренасят, а във втората тези, които не се пренасят.

Ще ги помним

Легенда за Щефан Велики

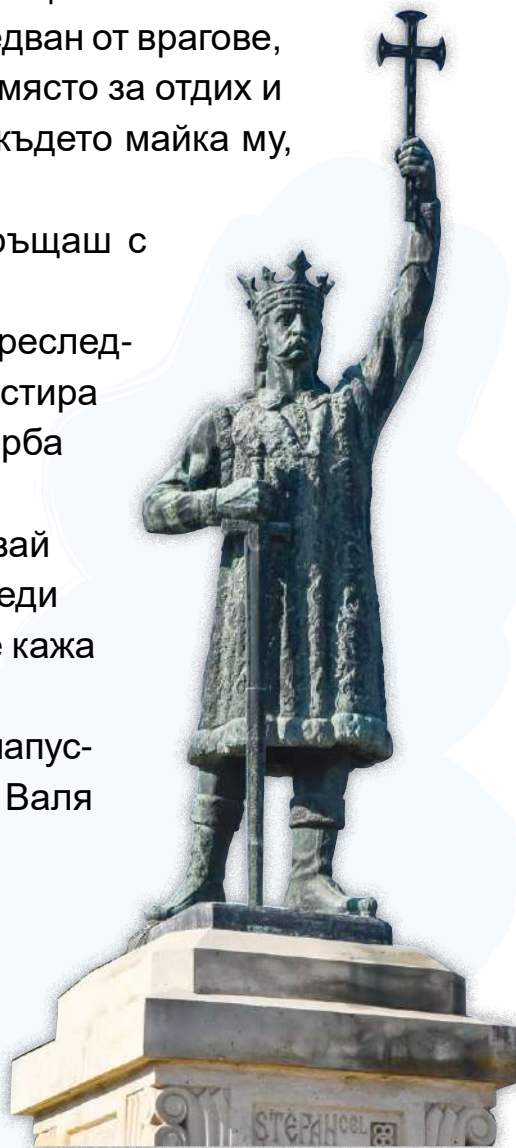
Щефан Велики бил още млад господар, когато войската му била разбита от турците. Почти всички войници били избити в битката. Той, обезсилен, изнурен и преследван от врагове, с малка чета ратници се опитал да намери място за отдых и размисъл. Отишъл в Немецкия манастир, където майка му, Мария, била настоятелка.

– Сине, – казала тя – ти сигурно се връщаш с победа?

– Не, мамо, аз съм победен и врагът ме преследва. Искam да се скрия зад стените на манастира ти, да събера сили и отново да почна борба срещу турците.

– Аз не давам убежище на бегълци. Отивай и се сражай с враговете на родината, победи ги или загини за родната земя! Тогава аз ще кажа – Щефан е мой син!

Щефан, засрамен от думите на майката, напуснал манастира, събрал войска и на полето Валя Албе разбил враговете.

Речник

ратници – войници;
загини – умри

- Какъв урок е дала майката на своя син Щефан?
- Знаеш ли други легенди за Щефан Велики?

Буква. Звук

Говоря, слушам → Звукове

Чета, пиша → Букви

1. Прочети изречението.

Щефан Велики бил господар на Молдова.

- Препиши думите, които съдържат първата буква на азбуката.

2. Напиши в думите пропуснатите букви на гласните звукове.

В...йск...т... н.. Щ...ф...н В...л...к... р...зб...л... вр...г...в...т... .

3. Колко звука? Колко букви? Препиши в тетрадката.

Майка – ____ б., ____ зв.;
победа – ____ б., ____ зв.;
земя – ____ б., ____ зв.;
Щефан – ____ б., ____ зв.;
място – ____ б., ____ зв.;
убежище – ____ б., ____ зв.

4. Прочети и запиши думата, която се образува от първите букви на всеки ред. Състави с нея изречение.

Битката беше тежка.

Урокът свърши бързо.

Където да не погледна, виждам моят роден край.

Войската на Щефан Велики била разбита от турците.

Изнурен и преследван, господарят дошъл при майка си.

5. Това е знаме на Република Молдова. Опиши го с няколко изречения.

Кои са неговите цветове?

На коя държава е символ?

Левски – верен вожд народен,
смел Апостол и храбрец,
предан, чист и благороден,
за правдив живот борец.

Асен Босев

Високи сини планини

Високи сини планини,
реки и златни равнини,
небе по-нежно от коприна –
това е моята Родина.
Обичам те, земя голяма,
тъй както си обичам мама,
тук мила ми е всяка птица
и всяка мъничка тревица.

Младен Исеев

**КАКВО ПРАЗНУВАМЕ
НИЕ, БЪЛГАРИТЕ, НА
ТРЕТИ МАРТ?**

- Какво чувство изпитва поетът към своята родина и към своя народ?
- Опитай се да научиш стихотворението наизуст.
- Знаеш ли, че има песен по това стихотворение? Можеш ли да я изпееш?

Ударение

Ударена и неударена сричка

1. Какво научи за Васил Левски? Какъв бил той?

Васил Левски бил смел борец, верен вожд, предан и чист.

- Кои думи се състоят от една сричка?
- Кои думи се състоят от две срички? Напиши ги в тетрадката.

Думите имат ударение. Ударение – изговор на сричка с по-голяма сила на гласа.

Ударена сричка – върху нея пада ударението.

- Постави ударение на написаните от теб думи. Коя сричка е ударена и коя е неударена?

2. Препиши текста. Постави ударение на думите.

Трети март е голям празник в България. Почитаме делото на героите.

- Познаваш ли други герои на България?

В борба за свобода са загинали и други герои: Христо Ботев, Стефан Караджа, Хаджи Димитър, Олимпий Панов и много други.

3. Прочети думите. Обърни внимание на ударението.

Па́ра – па́ра, са́мо – са́мо, крѝло – крѝло, чу́вал – чу́вал.

- Ударението може да пада върху първата и втората сричка. Променя ли се значението на думите?
- Опитай се да съставиш изречения с двойка думи.

4. От стихотворението «Високи сини планини» намери и запиши думи, които в края звучат еднакво. Напиши ги в тетрадката, като ги разделиш с чертичка на срички. Определи ударените и неударените срички.

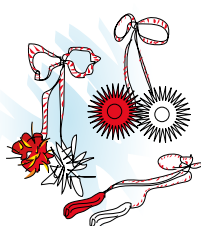
Например: пла-ни-ни́, рав-ни-ни́.

Мартенички

Тази пъстра мартеничка
баба ми я върза –
да съм като лястовичка
пъргава и бърза.

Както тя е от коприна
бяла и червена,
да съм цялата година
бяла и червена.

И ще стана аз тогава
хубава, голяма,
весела, засмяна, здрава,
също като мама!

Елисавета Багряна

- Какво настроение създава мартеничката на детето?
- На кого искаш да подариш мартеничка?

Знаете ли, че...?

Трябва да свалите мартеницата, едва когато видите лястовица или щъркел. Мартеницата се закача на цъфнала клонка или се слага под камък. След девет дена се гледа, какво има под камъка. Ако са се настанили мравки, то годината ще е богата.

Мама

– Кой ме буди?

Отварям очи. Ах, това е милата ми майчица! Надвесила се над леглото ми, тя оправя с ръка разрошените ми коси и ме милва по сънливото лице. На устните ѝ е цъфнала топла усмивка, а очите ѝ греят като две светли звездици и ме гледат с безкрайна нежност.

Аз се пробуждам и протягам ръце към мама. И без да искам, и без нужда, извиквам:

– Мамо!

– Няма ли да станеш, детето ми?... Виж, топло слънце е огряло в градината.

По Иван Василев

Речник

надвеси́ла се – навéла се;

разро́шени – неспрécани

Звуков и буквен анализ на думите

На кои празници са посветени двата текста?

Какво знаеш за българската мартеница?

Припомни си: щ – 1 буква, 2 звука;
дж, дз – 2 букви, 1 звук;

ьо – 2 букви, 1 звук;
я, ю – 2 звука
– в началото на думата;
– след гласен звук.

1. Назови предметите. Запиши думите и определи колко букви и колко звука има всяка дума.

Например: яйце – 4 б., 5 зв.

2. Елена и Мария определяли броя на звуковете и буквите на думи. Коя от двете допусна грешки?

Елена

Къща – 4 б., 4 зв.;

Патладжан – 9 б., 9 зв.;

Юли – 3 б., 4 зв.;

Пяна – 4 б., 5 зв.

Мария

Къща – 4 б., 5 зв.;

Патладжан – 9 б., 8 зв.;

Юли – 3 б., 4 зв.;

Пяна – 4 б., 4 зв.

- Какъв съвет ще дадеш на Елена? Поправи грешките и запиши думите.

3. На кой ред във всички думи буквите **Я**, **Ю** означават два звука?

а) засмяна, явор, юрган;   в) вярa, лястовичка, бяла;

б) мая, ютия, юни;   г) тюлен, голяма, тояга.

4. Открий в двата текста на ст. 128 думи, в които има разлика между броя на буквите и звуковете.

- Ако откри 3 думи, ти се справи чудесно!

Училище любимо

Новата читанка

Към зелената полянка
бърза с новата читанка
Владко – малък ученик.
Ала вижда в този миг:
на полянката настава
чудна, весела забава!

Силно Шаро се разлая:
към гората бяга заек!

Като палави момчета
сбориха се две козлета!
Катеричка гимнастичка
от елхичка на елхичка
скача леко
надалеко.

Тя шишарки му събори,
да играят, да се борят!
Катеричка закачлива!
Ах, и Владко там отива!

Към козлетата затича.
Весели шегички обича!

Но замисли се и рече:
– Първо ученето вече!
Нека си играят те!

На зелената полянка
седна с новата читанка
и започна да чете.
– Да чета не ми е лесно,
но е много
интересно!

Лъчезар Станчев

Отгатни!

Не е дърво, листа има,
не е риза, а е шита.
Що е то?

Речник

палави – игрици

- Обичаш ли да четеш книги? Защо?
- Откъде се вземат книги за четене?

- Здравей, Мишо!
- Къде отиваш?
- Интересна ли е тази приказка?
- Аз също ще я прочета.

- Здравей, Руслане!
- Отивам в библиотеката. Искам да взема книгата «Снежанка и седемте джуджета» от Братя Грим.
- Много е интересна. Учителката ни разказа част от нея. Искам да я прочета цялата.

Забавни задачи

1. Получили сме телеграми, но подателите са пропуснали да запишат имената си. Помогни да открием от кого са телеграмите.

Телеграма

Срещнах в гората вълк.

Телеграма

От високо гледам, надалече виждам.

Телеграма

Почнах да вадя рязката...

Телеграма

От баба избягах, на дядо се не дадох, но при вас ще дойда.

2. Вчера, като вървах по улицата, чух едно дете да развазва приказка. Коя е тя? Има ли нещо объркано в нея?

– Тръгна дядо за Златица, изгубил си кожуха. Там играла на поляна малка мишчица Гризана, тя кожухчето видяла и на топличко се свряла...

- Позна ли коя е приказката? Разкажи я на приятелите си.

Правопис на думи с а-ъ, о-у, е-и

А и **Ъ**, **О** и **У**, **Е** и **И** са гласни.
Те са хитри и опасни.
Ако буквичките размениш,
Думичките може да сгрешиш.

Р__ка **а** или **ъ**? **ръ**чен
Г__ра **о** или **у**? **гор**ски
р__ка **е** или **и**? **реч**ен

За да пишем правилно гласните, трябва да намерим друга дума с гласната под ударение.

1. **Определи каква буква ще напишеш в думите.**
Намери думи за проверка.

А или **Ъ**? па/ътека, са/ънувам, ча/ъсовник, зва/ънец;

О или **У**? во/уда, сто/удено, о/убичам, ко/ужух;

Е или **И**? еде/иница, же/ина, ме/ириша, де/ица.

2. **Отгатни гатанките.**

От бял камък се ражда, цял свят събужда.
Що е то?

Пролет се облича, есен се съблича. Що е то?

- Състави с отговорите изречения и ги запиши.

3. **Прочети текста. Колко грешки откри? Поправи ги!**

Красива е моята рудина. В нея има гъсти гури. Студена е вудата на изворите. Богати и обширни са пулята ѝ.

- Ти се справи чудесно, ако намери 4 грешки.

4. **Допълни пропуснатите думи и букви. Запиши текста красиво и правилно.**

В ____ е студено.

Клоните на ____ са голи.

В ____ се гуши малко зайче с бели ____.

Думи за попълване: д__рветата, хр__сталака, г__рата, __шички.

- Оцени работата си.

Книжка-пъструшка

Много си ми мила,
мила като дружка,
моя белокрила
книжчице-**пъструшка**.

Щом като разтворя
твоята шир прекрасна,
ти ми заговориш
простичко и ясно.

Твоите бели листи
са **криле** на птица.
Буквите-**мъниста**
нижат се в **редици**.

Много те **обикнах**,
мила бърборичке,
с теб нали привикнах
да чета самичка!

Калина Малина

Целята сияеш
с весели рисунки:
зайчета **играят**,
скачат си майmunки.

Речник

пáлави – игρίви;
пъструшка – с мнóго пъстри картинки;
бърборичка – която мнóго гóвори

- С какво сравнява детето книгата?
- Как говори детето на своята книжка?
- Коя е твоята любима книжка?
- Разкажи приказка от твоя любима книжка.

Пословица

Без книга човек е като спял.

Потърси други пословици за книгата. Запиши ги.
Прочети плана и състави устно разказче за книгата.

Моята любима книжка

1. Коя е твоята любима книжка?
2. За кого се разказва в нея?
3. Какво се случва?
4. Защо тази книжка ти е любима?

Правопис на думи с неударени гласни

1. Отгатни гатанките. Запиши отговора.

- От едно огнище цял свят се грее. Що е то?
- Момиче с тънка сянка
глава в снега люлее,
прилича на камбанка
зелено шалче вее. Що е то?

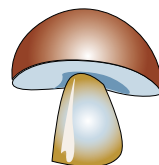
2. От стихотворението «Книжка-пъструшка» препиши подчертаните думи. Постави ударение. Определи, кои гласни са неударени. Опитай се да намериш думи за проверка.

3. Допълни пропуснатите гласни в текста. Напиши текста в тетрадката красиво и правилно. Оцени своята работата.

За гъби

Чичо Стоян е опитен г бар. Всяко лято той ходи в г рата за гъби. Намира ги по п лянките край р кичката. Там растат печурки. Чичо Стоян събира младите гъбки. Те имат бели гл вички и дебели кр чета.

4. Напиши пропуснатите букви в думите. Помогни си с думите за проверка.

гъба, гъбка – г бар

речен – р ка, р кичка

горски – г ра

главен – гл ва, гл вичка

полски – п ле, п лянка

крак – кр ка, кр че

5. Прочети текста.

Объркан свят

Изведнъж в света настана бъркотия. Мишката тича след котката. Вълкът бяга от заека. Змията гони таралежа. Жабата хвана щъркела.

Какъв весел объркан свят!

- Допълни текста с още две подобни изречения.

Букет цветя

В училището беше невъобразим шум.

Първолачетата, като изплашени пиленца, стояха до вратата в коридора. Те чакаха своята учителка. Всички държаха в ръцете си букети цветя. Само Анишоара стоеше без букет. Беше го забравила у дома.

Ленуца учудено я попита:

– Нима ти нямаш цветя вкъщи?

– Имам, но аз... забравих да ги взема – прошепна Анишоара и стана алена като божур.

Ленуца извади от букета си едно цвете и го даде на Анишоара.

– Вземи!

Анишоара взе цветенцето и дълго го гледа, сякаш броеше листчетата му. Очите ѝ пак бяха тъжни.

Тогава Ионел ѝ подаде своя букет.

– Избери си цвете и от моя букет!

– И от моя букет вземи! – намеси се Олгуца.

– Аз ще ти дам това бяло – каза Василике.

– И аз!

– Вземи!

След минути Анишоара държеше в ръцете си букет, който беше по-голям и по-красив от този, който забрави вкъщи.

Георги Георгиу

Речник

невъобразим – тук: силен;

се намеси – взе участие

- Какви са приятелите на Анишоара?
- Имаш ли и ти такива приятели?

Самостоятелна работа

1. Прочети текста.

Петьо, Иван и Кристиан бяха на разходка в гората. Дишаха дълбоко свежия въздух. На полянката откриха храст с малина. Децата си напълниха кошничката с вкусни горски ягоди. До едно дърво съзряха малко кълбо. Това беше таралежче.

2. Отговори на въпроса с едно изречение.

- Къде бяха децата?
- Какво намериха те на полянката?
- Къде видяха момчетата таралежчето?

3. Избери и напиши думи, които имат две срички.

Оса, орел, езеро, ученик, малина, сняг, тигър, кълбо, ягода, гора.

4. Раздели думите на срички.

Сърна, елен, храст, свежия, въздух.

5. Напиши гласната в думите.

К щурка, ск ла, к за, с лза, зв зда.

6. Определи броя на буквите и звуковете в думите.

Тюлен – б., зв.;

ято – б., зв.;

треньор – б., зв.;

гущер – б., зв.

7. Подреди думите в изречения. Напиши ги.

Вятър, силен, духа.

гнездо, На, дървото, има.

с криле, Птицата, гнездото си, пази.

В света на детството

Най-обичам у дома

Най-обичам у дома
вечер да се прибера.
Вредом спуска се тъма,
няма вече вън игра.

Сяда и рисува с мен
къщички и зверове,
плет с един петел червен
и висоооки върхове...

Няма хора, няма звън,
няма птичи гласове.
По дворовете без сън
само вятърът снове.

Вън навред лежи тъма.
Няма вече вън игра...
Най-обичам у дома
вечер да се прибера.

Владимир Голев

А пък вкъщи огън грей.
Топла пита се пече.
Татко влиза и се смей.
Щипе ме: «Здравей, момче!»

Речник

врѣдом – навсякъде;

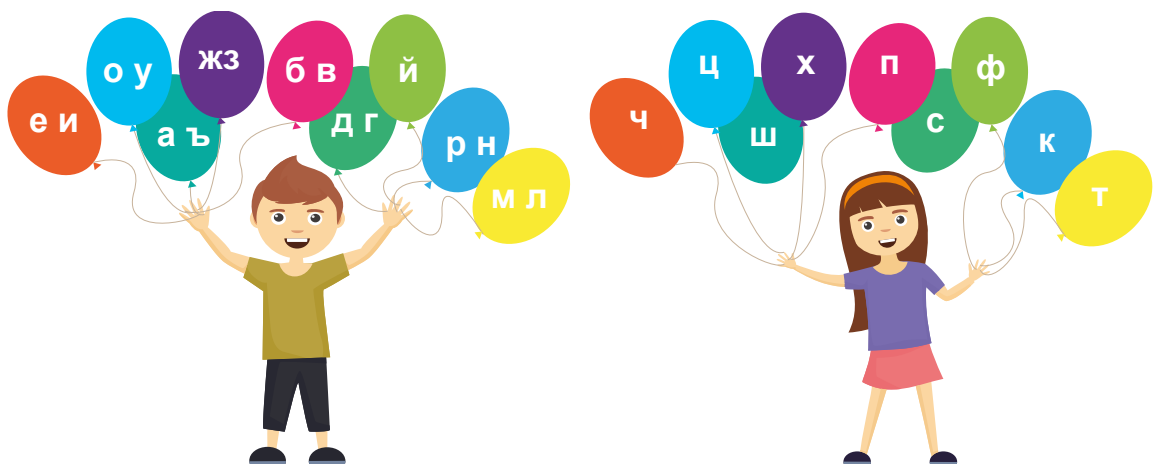
сновѣ – хóди насáм ната́м

Звучни и беззвучни съгласни

В края на думите звука провери, за да не допускаш грешки ти.

1. Разгледай рисунката. По какво се различават балоните у децата?

- Произнеси гласните звукове. Какво чуваш?

2. Произнеси съгласните звукове. Какво чуваш?

Б, В, Г, Д, Ж, З, Н, М, Л, Р, Й – **звучни** съгласни (шум и глас);

П, Ф, К, Т, Ш, С, Х, Ц, Ч – **беззвучни** съгласни (само шум).

Чува се глас

Съдържат шум
или шум и глас

3. Замени звучните съгласни в началото на думите с беззвучна. Кои думи получи?

Вар – фар,   гора – .....,   бате – .....,
зън – .....,   дим – .....,   жило – ..... .

- Напиши изречение с думи по твой избор.

4. Прочети думите и ги разпреди в три колонки. В първата избери и напиши думите само със звучни съгласни, във втората – само с беззвучни съгласни, а в третата – със звучни и беззвучни съгласни.

Вечер, тъма, грей, птичи, пита, игра, зверове, рисува, огън, татко, сън, пече.

5. Разгледай илюстрацията на страница 137. Състави и запиши едно изречение. Подчертай буквите на съгласните звукове.

Баба

Баба каза, че не я обичам, защото не я слушам! Тя не знае колко много я обичам. Тя не знае колко мъчно е слушането! Тази заран тя ме прати да купя магданоз. Аз стисках парите в ръчичката си, а те паднали! Като се върнах, баба извика: «Косата ми побеля от тебе!» Аз казах на баба: «Не ти побеля косата от мене, бабенце, а цъфна като вишната. Нали ми каза, че вишната цъфнала, защото слънцето я обича! И ти цъфна, защото аз те обичам. Ох, бабенце, много те обичам! Да знаеш колко ти прилича бялата коса!»

Баба се разсмя. Ох, как сладко ме целуна баба! Каква е хубава баба с бялата коса! И засмяна! Аз вече ще казвам само хубави неща на баба. И на всички хора ще казвам хубави неща!

Дора Габе

Речник

заран – сутрин;

магданоз – градинско растение, което служи за подправка

- Кога баба е весела и засмяна?
- Разкажи за своята баба: как изглежда, за какво разговаряш с нея, защо я обичаш.

– Андрей, моля ти се, донеси ми очилата!
– Сложила съм ги в шкафа на полицата.
– Виж, бабиното, аз не мога да си спомня.
– Благодаря, Андрейчо! Голям да пораснеш!

– Къде са, бабо?
– На коя полица?
– Ето, намерих ги!
Заповядай!
– Искам винаги да ти помагам, бабо, защото много те обичам.

Пословица

Дето старото не се почита, там за добро недей пита.

Правопис на думите

Разгледай думите. С коя дума можеш да им направиш проверка?

1. Прочети думите. Определи грешната буква. Запиши думата за проверка.

Сня(г/к), ястре(б/п), лъ(в/ф), ета(ж/ш), мра(з/с), сту(д/т).

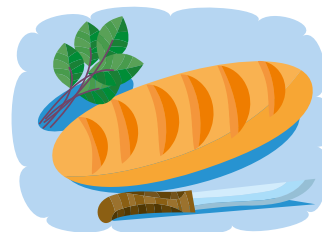
Образец: краси(в/ф) – красиви.

• С една от думите по избор състави и запиши изречение.

2. Допълни изреченията с подходящи думи. Помогни си с думите за проверка.

магданоза
ножове
погледи
нови
хлябове

Баба има лъчист .....
Мама ми купи ..... панталон.
Аз откъснах стръкче .....
Татко реже хля... с остър .....

3. Препиши изреченията. Добави правилната буква.

Живея в краси... гра... Имале
прекрасен изгле... от петия ета...

4. Подреди думите в изречение. Запиши го.

прозореца, кацна, на, врабче, Сиво.

5. Прочети и напиши изречението.

– Искам винаги да ти помагам, бабо!

- Определи броя на звучните и беззвучните съгласни.

Приказен свят

Страшният звяр

Една мишка излязла да се разходи. Походила из двора и пак отишла при майка си:

– Знаеш ли, мамо, че видях два звяра. Единият – страшен, а другият – добър!

– Кажи, какви са зверовете?

– Единият, страшният, по двора ходи ей така: краката му са черни. Качулът му е червен. Очите изпъкнали, а носът като кука. Повдигна крак и почна да крещи. От страх не знаех къде да се дяна.

– Това е петелът – казала старата мишка. – Той никому не прави зло. Не се бой от него. Е, а другият звяр?

– Другият лежеше и се припичаше на слънце. Шийката му е бяла, крачетата сиви, гладки. Лиже белите си гърдички. Помръдва опашчицата си и ме гледа.

Старата мишка каза:

– Глупава си ти, глупава! Та това е самият котарак!

Лев Толстой

Речник

качул – изрăстък на главата на животно;

изпъкнали – издăдени напред;

кука – закривена и заострена пръчка

- Защо мишлето не познало истинския враг?
- Каква е поуката от приказката?

Пословици

Когато лошият се преструва на добър, тогава той е най-лош.

Ангел на лице, дявол на сърце.

Бащина поука – синова сполука.

Думи-предмети

Какво е това? _____
Кой е това? _____

Думи-предмети

1. Прочети думите. Препиши само думите-предмети.

Молив, бюро, играе, хубав, компютър, чанта, екран, пея, луна, звезди, зелено, деца, умни, жена, буквар.

- Измисли и запиши изречения с три от думите-предмети.

2. Попълни пропуснатите думи. Напиши изреченията.

Малкото .... излязло да се разходи. То видяло на двора два ... . Мишлето се уплашило от .... . Старата мишка го предпазила от .... .

- Думи за попълване: котарака, мишле, петела, звяра.

3. Какво е това? Кой е това? Устно допълни всяка група с две думи. Запиши по избор две от групите.

Облекло. Какво е това? Пола, ...

Животни. Кой е това? Вълк, ...

Играчки. Какво е това? Топка, ...

Птици. Кой е това? Врана, ...

4. Отгатни.

Навред обичат го децата,
разхожда се по небесата,
без него няма топлина,
без него няма светлина.

Какво е това?

- Какво означава отговорът? Състави и запиши с думата изречение.

За таланта

– Иванчо много хубаво рисува! – похвали учителката нашия приятел.
– Той има талант.

Госпожа Недова на никого не беше казвала такива думи досега.

– Не знам защо – сърдеше се после Колю – в училището все тебе хвалят! Ту хубаво пишеш, ту хубаво четеш, ту винаги си послушен, а сега още и хубаво рисуваш! Голямо нещо! А да крадеш череши от градината на дядо Васил те е страх! А ластик за хвърляне на камъчета нямаш! Хайде, удари онова врабче, нали имаш талант!

Иванчо и ние мълчим – Колю в лошите работи е първи, както и Иванчо в ученето, но никой не му казва, че той има талант.

Георги Барбаров

Речник

талант – умение да прави нещо много добре;

ластик – *тук*: прашка за замърване

- Кой от героите наистина е талантлив?
- Мислиш ли, че и ти имаш талант?

Писане на имена

1. Разгледай картинките. Как се казват момиченцата?

- Как ще напишеш имената на децата?

Имена на хора, животни, села, градове, реки се пишат с главна буква.
Например: куче Шаро, баба Ирина, град Комрат, река Прут.

2. Кои са героите в разказа «За таланта»? Как ще напишеш имената им? Напиши изреченията вярно и четливо.

Госпожа Недова похвали Иванчо. В лошите работи Колю е първи, както Иванчо в ученето.

3. Запиши имената на:

- създателя на българската държава;
  - създателите на славянската азбука;
  - господаря на Молдова;
  - най-дългата река в Европа;
  - столиците на Република Молдова и България.
- С едно от имената състави и запиши изречение. С каква буква ще напишеш името?

4. Прочети текста. На мястото на точките постави подходящи имена.

На разходка

В неделя с цялото ни семейство отидохме на разходка в парка. Срегнахме се с леля ... и братовчедите ни ... и ... . С тях беше кучето им ... .

Двете козлета

На една планинска река имало тясно мостче. Две козлета се срещнали на средата на мостчето. Те не могли да се разминат. Едното казало:

– Върни се да мина първо аз!

– Върни се ти! Аз ще мина първо – отговорило другото козле.

Не отстъпвало нито едното, нито другото. Ядосали се и си блъснали рогата. От удара козлетата се подхлъзнали и паднали във водата.

Българска народна приказка

Речник

се ядосали – се разгневили;

се подхлъзнали – станали неустойчиви

- Защо двете козлета паднали във водата?
- На какво учи приказката?
- Направи илюстрации към основните моменти на приказката.

- Свържи рисунката с подходящия текст.

Двете козички

Две козички се срещнали на една планинска пътека. Над нея се издигала висока скала. Под нея зеела дълбока пропаст.

Пътеката била много тясна. Козичките нямало как да се разминат. Те не могли да се обърнат, за да се върнат назад. Замислили се козичките какво да направят. И ето: едната легнала на земята, а другата внимателно минала по нея. Така двете козички продължили живи и здрави по своя път.

Българска народна приказка

- Какво са си казали двете козички, когато се срещнали?
- По какво си приличат и се различават двете приказки?

Думи-признаци

Красива кукла – каква?
Интересен подарък – какъв?

Весело дете – какво?
Червени балони – какви?

Какъв? Каква? Какво? Какви? – въпросите към думи-признаци на предметите.

1. С помощта на въпросите открий думи-признаци към думите-предмети в двата текста на с. 145.

Мостче ...

пропаст ...

скала ...

Река ...

пътека ...

козиците ...

2. Отгатни!

Сред поляната зелена –
сладка топчица червена.
Късаме я със ръката,
лапаме я със устата.
Какво е това?

- Открий в текста думи-признаци.
- Препиши гатанката. Определи броя на буквите и звуковете в отговора.

3. Допълни с подходящи думи-признаци и постави знаците в края на изреченията.

О, лиса падна в ..... яма ( )

Мая шије ..... рокля ( )

Татко ли язди на ..... кон ( )

Баба ми даде ..... дюля ( )

Думи за попълване: сив, дълбока, вкусна, бяла.

Тиндала

Един прекрасен ден жената на Тиндала го изпратила на пазара да купи кисело мляко и сметана. Колкото за отиването, Тиндала отишъл, но забравил да си вземе гърнета. Пристигнал на пазара, а там ха, наливай сега мляко и сметана в шепите си! Като помислил малко, Тиндала снел шапката си от главата и промърморил:

– Ето в какво ще купя!

Приближил се до една жена, която продавала мляко, и я помолил:

– Сипи ми, жено, мляко в шапката.

Тя му сипала кисело мляко и си прибрала парите.

Сега – друга беда! В какво ще купи сметана? Помислил, помислил и така решил:

– Ще обърна шапката от другата страна! – И както се зарадвал на хрумването си, обърнал шапката наопаки, без да забележи, че млякото се изляло. Купил сметана и – туп, туп, туп... – поел обратно път.

Жена му вече го чакала и като видяла, че е купил само сметана, запитала:

– А къде е млякото, Тиндала?

– Ей го на! – казал Тиндала и обърнал шапката налице. Сметаната – плъос! – на земята

Така донесъл Тиндала покупките до къщи.

Молдовска народна приказка

Речник

гърне – дълбок глинен съд;

промърморил – казал нещо неясно;

наопаки – на обратната страна

- Донесъл ли Тиндала покупките до къщи?
- Какво можеш да кажеш за героя?
- «Ум и разум с пари не се купуват». Можеш ли да съотнесеш пословицата с действията на главния герой?

Думи-действия

Какво прави кучето? Какво правят птичките?

Кучето лае.

Птичките хвърчат.

Какво прави? ----- лае
Какво правят? ----- хвърчат

думи-действия

1. Допълни изреченията с подходяща дума-действие.

Тиндала _____ на пазара.

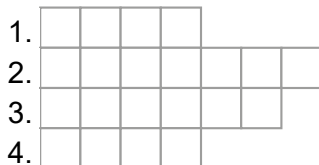
Продавачката му _____ мляко в шапката и _____ парите.

Тиндала _____ шапката наопаки.

Сметаната _____ на земята.

Думи за попълване: паднала, насипала, отишъл, прибрала, обърнал.

2. Реши кръстословицата, като напишеш названията на животните. Какви действия те могат да извършват? Състави и запиши изречения.

Водоравно:

1. Силен, зъл, кръвожаден.
2. Бавен, кротък, бодлив.
3. Лукава, хитра, червеникава.
4. Сив, скоклив, страхлив.

Образец: Вълкът вие в полето.

3. Разгледай картинките. Какво се случи с Ежко? Разкажи. Използвай дадените думи.

Думи-действия: Думи-признаци:

нарамил
сложил
завалял
заспал
пекна
пораснала

бодлив
малка
топъл
топло
голяма

Думи-предмети:

Ежко
торбичка
гъбка
дъжд

Тестови задачи

1. Прочети текста.

Най-хубавите ръце

Край една река седели три богати жени. Те се хвалели една на друга с нежните си ръце.

Край тях минала една старица.

— Коя от нас има най-хубави ръце, бабо? — попитали я жените.

— Ей онази жена има най-хубави ръце — казала старицата и посочила една селянка, която копаела нивата си. — Хубави са само тези ръце, които се трудят.

Българска народна приказка

2. Отговори с едно изречение.

Кой седял край една река?

3. Препиши изречението, в което е отразено най-главното в текста.

4. Препиши от текста 3 думи, които съдържат само звучни съгласни звукове.

5. Какви букви ще напишеш в думите? Запиши думата за проверка. Лебе(д/т), шка(в/ф), ро(г/к), тарале(ж/ш), дъ(б/п).

6. Разпредели думите от текста според това, какво означават.

Жени, седели, богати, нежни, старица, казала, копаела, ръце, хубави.

Предмети: Признаци: Действия:

7. С първите срички от думите на всяка група образувай нова дума. Напиши я.

1. Липа
диня
ягода

2. косач
кино
чело

3. риза
сувенир
вата

- Състави с написаните от тебе думи едно изречение.
- Оцени работата си.

Книжка-веселушка

Аз съм книжка-веселушка,
ваша най-обична дружка!
Приказчици зная чудни
за петленца ранобудни,
за Мецана и Щурчето
и за трактора в полето!
С моите песнички звънливи
ще пораснете щастливи!
Аз съм книжката любима,
колко радост в мене има!

Веса Паспалеева

- Защо поетесата нарича книжката «веселушка»?
- На какво учат книжките?

Пословици

*Книгата на зло не учи.
Денят, прекаран без книга, е изгубен ден.
Който много чете, той и много знае.*

Отгатни!

*Тя е извор благодатен,
на сърцето ключа златен.
Никога не острява,
светлина и разум дава.
Що е то?*

Думи с И или Й

И и **Й** си приличат,
запетайка ги отличава.
Ако ги сгрешиш,
звук и дума ще сгрешиш.

1. Препиши думите в две групи:

а) думи с **й**; б) думи с **и**.
зайче, чаши, маймуна, лилия, кърки,
найлон, вази, книги, май, рай.

2. И или й ще поставиш на мястото на точките? Препиши текста.

Нанка..., внуче, Сънчо до...де
из гор...ца да те вод... .
Там игра... ти колко щещ,
м...ло, тъ... ще порастеш!

Васил Стоянов

3. Разгледай картинките. В кои названия на предметите се съдържа буква **й**? Напиши думите и подчертай буква **й**.

4. Напиши думите по образца:

един

много

герой

герои

тролей, завой, славей, мой, музей, полицаи.

Малък Пенчо

Пенчо бре, чети!
 Пенчо не чете.
 Пенчо, работи!
 Пенчо пак не ще...
 Пенчо го мързи,
 гледа да лежи –
 ходи, та се май,
 дири да играй.

Време се мина,
 Пенчо порасна,
 иска да яде –
 няма откъде.

Петко Рачов Славейков

Речник

май се – върти се, скита безцелно;
дири – търси

Как Мишко подготвя уроците си

Още несвършил обяда, Мишко над книгите сядва. Десет минути почете, затърка очите и двете. Учебника Мишко остави, почна чертежа да прави...

– Стой! Ами двете домашни? Почва да става май страшно!

Три часа време измина. Мишко за миг не почина. Започне с едно, захване се с друго...

– Късно е вече и без друго. Я да изляза на двора, че ме налегна умора! Книги, чертежи, тетрадки – «всичко за утре» в чантата бързо натика – обича реда ученика!

– Ех, пък и утре е ден! – рече си той успокоен.

– Днес не можах да науча, но утре и за днес ще поуча...

Целия срок Мишко тъй учи и за награда – кош двойки получи!

Петър Милев

Речник

натика – сложи небрежно в чантата

- Какъв ученик е Мишко?
- Какви съвети ще му дадеш?

Думи с Щ

1. Прочети текста. Препиши думите, в които има щ.

Настъпва лятна нощ. Звездите блещукат на тъмното небе. Малките щурчета пеят своите щастливи песнички.

2. Определи броя на буквите и звуковете в думите.

Нощ, къща, гущер, шейна, пещ, лош, щурец.

Образец: щука – 4 б.; 5 зв.

Състави изречение, в което да включиш две от думите.

3. Допълни изреченията с подходящи думи. Рисунките ще ти помогнат в работата.

На нашата ..... има гнездо. Там живеят .....

..... е риба, а ..... е най-едра птица.

Мечката се скри в тъмната .....

4. Подреди думите в изречение. Запиши го.

летището,
кацат,
на,
самолети,
мощни.

Най-малката дъщеря

Една майка имала седем дъщери и един син. Веднъж тя отишла при сина си, който живеел много далече. Върнала се едва след месец. Още не успяла да пристъпи през прага и дъщерите ѝ една през друга заговорили.

– Аз тъгувах за тебе, както тъгува мракът по слънчевата топлина – каза най-голямата.

– Аз те чаках, както сухата земя очаква капка вода – подхванала втората.

– На мене ми беше така тежко без тебе, както на пчелата без цвете – чуруликала третата.

– Аз плаках без тебе, както плаче малкото птиче, останало без майка – каза четвъртата.

– Аз те сънувах, както розата сънува росата в зори – говорела петата.

– Аз те очаквах, както вишневата градина очаква славея – пропяла шестата.

Най-малката дъщеря нищо не каза. Събула обувките на майка си и мълчаливо ѝ донесла вода да измие уморените си крака.

Василий Сухомлинский

- Коя дъщеря обича най-много майка си? Защо мислиш така?
- Как мислиш, кое е по-сложно: да говориш красиво или да постъпваш красиво?
- Помисли и отговори, какво можеше да направи за майка си всяка една дъщеря от приказката?
- Какво ти правиш за майка си, когато тя е уморена?

Думи с **ЙО** или **ЬО**

1. Какво знаеш за буквосъчетанията **ЬО** и **ЙО**? Кога пишем едното и кога другото? Прочети думите и разпреди ги в три групи по обреза.

Бульон
майор
йод
йогурт
район
фантазьор
йога
Зайо
Петьо

в началото на
думата

Йо

след гласна

йо

след съгласна

ьо

2. Допълни пропуснатите **йо** или **ьо**. Състави изречения с две от думите.

Асанс.....р, ма.....неза, ...ника, бел....., монт.....р, Ал.....ша, ...рдан, Пе..... .

3. Разгледай рисунките. Напиши дума за всяка професия. Какво буквосъчетание ще използваш? Определи броя на буквите и звуковете на една от думите по избор.

4. Прочети думите. Подреди ги в изречения. Препиши изречението, което е свързано с картината.

Митьо, йоника, свиря, на.
има, чанта, Ваньо, нова.
Йонка, в парка, Кольо, са, и.

Лоша дума

Закачило се едно мече в един трънак. Минал дървар. Извадил мечето от трънака.

Видяла го мечката. Рекла му:

– Жив да си, човече! Голямо добро ми направи. Искаш ли да станем приятели?

Сприятелили се мечката и дърварят. Почнали често да се срещат.

Една вечер дърварят замръкнал в гората. Нямало къде да спи. Влязъл в мечата дупка. Мечката го нагостила.

На сутринта дърварят си тръгнал. Мечката го целунала.

– Мецо, – казал дърварят, – много добре прекарах. Едно само не ти харесвам. Миришеш на лошо.

Домъчняло на мечката. Рекла му:

– Вземи брадвата и ме удари по главата!

Дърварят вдигнал брадвата и я ударил... Потекла кръв, ала мечката нищо не рекла. Дърварят си отишъл...

Минали години. Веднъж дърварят пак попаднал в мечата дупка. Мечката го посрещнала и пак го нагостила. На тръгване дърварят попитал:

– Какво стана, Мецо, с раната?

– Коя рана?... Е, тя ме боля, преболя, зарасна и съвсем я забравих. Ала тая дума, дето тогава ми рече, никога няма да я забравя.

Българска народна приказка

- Как разбираш последните думи на мечката?
- Каква е поука от приказката?
- Направи илюстрация на първия момент от приказката.

Думи с Я, Ю

1. Напиши дума към всяка картинка.

2. Прочети думите от текста. На какви две групи можеш да ги разпредиш?

Дърварят, видяла, приятели, сприятелили се, нямало, коя, боля, тая.

- Запиши ги в тетрадката.

3. Препиши думите. Срещу всяка от тях запиши броя на буквите и звуковете.

Образец: София – 5 б., 6 зв.

Яке, съюз, юг, ято, дюля, паяк, юрган, яйце, каюта, маяк, пюре.

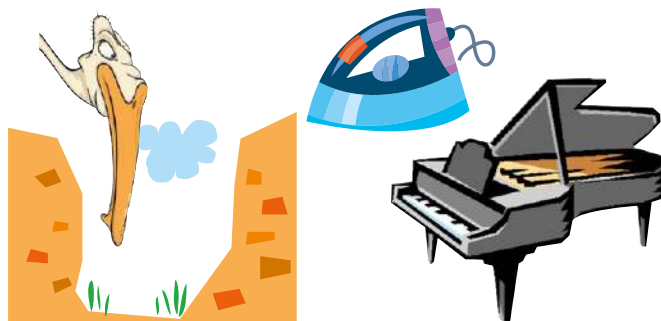
4. Добави пропуснатата дума, като си помагаш с картиките.

Юлка глади дрехи с ...

Орелът има остър ...

Сашко прескочи дълбока ...

Юрий свири на ...

5. Отдели изреченията в текста.

Дърварят спасил малкото мече той го извадил от един трънак мечката и човекът станали приятели те често се срещали.

6. Препиши вярно и красиво. Оцени работата си.

Мария и Яна са добри приятелки. Двете момиченца са много любознателни.

И хитрецът се излъгва

Хванала си веднъж Кума Лиса тлъста селска гъска, натиснала я с лапите си, готова да я схруска, и сладко я попитала:

– Какво би сторила ти с мене, ако аз бях на твое място сега, тлъста гъско?

– О, нито за минутка не бих се замислила – отговорила гъската, – веднага бих вдигнала лапи към небето, затворила бих очи и топла благодарствена молитва бих отправила към Бога, задето ми е изпратил такъв вкусен обяд, и... после ще те изям.

– О, много умно – казала лисицата. – Така и аз ще направя.

И вдигнала Кума Лиса лапи към небето, затворила унесено очи и зачала молитва. Но тъкмо се готвела да каже: «Благодаря ти, царю небесни, за сладкия обяд», и чула шум от криле.

Тя отворила очи и...

И видяла как гъската литнала високо, високо и се изгубила.

Елин Пелин

- Защо хитрата лисица останала гладна?

Думи с ДЖ, ДЗ

1. Прочети гатанките.

А) Седем – мънички, брадати,
с килнати калпачета мъхнати
гостоприемни са и мили
и Снежанка у дома си скрили.

ДЖ

Б) Дзън, дзън, дзън,
с меденото си гласче припява,
дзънка силно и успява
децата да извика в клас
за следващия учебен час.

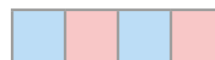

ДЗ

2. Да си припомним.

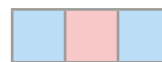
ДЖ → 2 букви

джудже – 6 б., 4 зв.

ДЗ → 1 звук

дзън – 4 б., 3 зв.

3. Препиши думите, в които има **дж**.

Иринка има нови джинси. Мама наля в тенджерата вода. Баба Вера свари сладко от джанки.

4. Определи броя на буквите и звуковете в думите.

Странджа, дзвизка, джобни, джезве, дзънка.

5. Допълни изреченията с подходяща дума.

С ... ли се ходи на плаж? Катя прочете приказката за седемте ... . Изведнъж кучето ... . В ... е много опасно. Звънчето звъни: ... ! Андрейчо има панталон с дълбок ... .

Думи за попълване: джунглата, джоб, дзън-дзън, джафна, джуджета, джапанки.

6. Раздели думите на срички по образца.

Образец: на-деж-да, гар-дже.

Буджак, вежди, джудже, прежда, тенджера.

Народни мъдрости

Без мъка няма наука.
Без наука няма сполука.
Който не работи, не трябва да яде.
Не е срамно да мълчиш, ако няма какво да кажеш.
Ум с пари не се купува, а най-много пари струва.
На лъжата краката са къси.
Трудът за човека е здраве и живот.
Сговорна дружина планина повдига.

- Запомни пословиците. За какво говори всяка от тях?

Радост

Лятото отседна вече
в слънчогледовата пита.
И щурчето върху нея
почна песен гласовита.

Със чадърче от цветенце
на красива незабравка,
до свирача спря се плахо
кръшна тъмноока мравка.

И калинката пристигна
в своята алена премяна,
весел паяк спусна люлка
над листо като поляна.

И отекна в тишината
смях и песен гласовита...
Лятото отседна вече
в слънчогледовата пита.

Слав Хр. Караславов

Речник

отсѣдна – намери си място;
незабравка – полско цвете
с дребни светлосини цветове;
плахо – неуверено;
кръшна – извита, гъвкава;
отекна – се разнесе

- Опиши радостта, която носи лятото на героите. Помогни си с илюстрацията.

Общуване

Урок по учтивост

Пет-шест години вече стана
как възпитаваха Мецана:
– На гости ли си, знай това,
недей рева!
Не се хвали, не нагрубявай!
Познатите си поздравявай,
при среща шапка им свали,
не ги настъпвай, че боли!
Не мляскай и не се прозявай!
Прозинеш ли се силната,
със лапа ти закрий тогава
устата си раззината!
Пет-шест години вече стана,
как възпитаваха Мецана.
Но възпитателите, ясно,
са време губили напразно!

Самуил Маршак

Речник

учтѣвост – вежливост

- На какво са учили Мецана? Прочети.

Пословица

Има кой да говори, няма кой да слуша.

- Мамо, колко е часът?
- Вече е седем, Ира. Няма ли да закъснееш?
- Няма, мамо. Имам още малко време.
- Ела тогава да закусиш. Какво ще пиеш – чай или мляко?
- Мляко с какао, ако обичаш.
- Заповядай!
- Благодаря, мамо, много си добричка.

Отгатни!

Пръв отличник е Асен,
а не казваа...

1. На кои думи казваме «вълшебни» думи? Каква вълшебна сила те имат?

Какви вълшебни думи знаеш? Как често ги употребяваш в своята реч?

Вълшебните думи

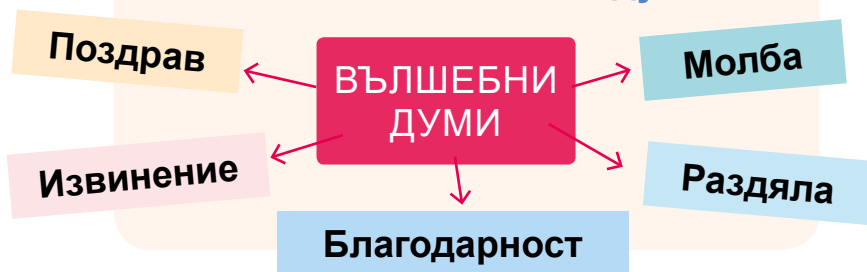
**«МОЛЯ», «ИЗВИНЯВАЙ»,
«БЛАГОДАРЯ ТИ»**

думи по-целебни и от лек.

Щом отрониш
словото крилато,
просто ставаш
истински човек.

Тези думи правят нашата реч по-изразителна, по-топла, по-сърдечна.

Кога използваме тези думи?

2. Попълни пропуснатите думи в изреченията:

Криси, ... , дай ми твоя молив.

Тази сутрин закуската беше много вкусна, ... ти, мамо.

Вчера, бабо, не прибрах играчките си, ... ме!

3. Разиграй диалозите със съучениците си. Измисли свои.

а) (Говоря по телефона)

– Здравейте, обажда се Иван.

Повикайте Яна, моля.

– Добре, ще я викна сега.

– Много ви благодаря.

– Моля.

б) (Общувам с непознати на улицата)

– Здравейте, бихте ли ми казали, моля, къде е библиотеката.

– Разбира се, отидете направо, завийте наляво и сте в библиотеката.

– Благодаря ви.

– Няма за какво.

Не е важно само да знаем вежливите думи, но и да ги използваме правилно при общуването си, за да ни разбират събеседниците ни.

Пословица

Блага дума железни врати отваря.

Ваканция

За ваканция отново
чуй звънчето как звъни.
Сбогом, моя класна стая,
сбогом, мои класни дни.

Сбогом на тетрадки сини!
Сбогом, книги! Раз, два, три!..
Чантата ми днес е пълна
само с песни и игри!

Петя Йорданова

Довиждане

Учителко любима,
ти беше тъй добра,
ти майчица ни беше,
ти беше ни сестра!
Ти мъчните уроци
така ни обясни,
че ний ще ги запомним
за много, много дни.
А пролетният излет
до двете пещери,
и веселите песни
сред сините гори,
и тихата усмивка,
и топлият ти глас,
но не забравяй никой
от твоя славен клас.
Довиждане!
Наесен
пак тук ще се сберем,
от тебе да се учим,
край тебе да растем!

Найден Вълчев

Прощавай, училище мое,
до днеска другарче ти бях,
но лятото вече дошло е –
полята ме викат при тях.

Асен Босев

Речник

сбо́гом – дови́ждане

Съчинение по серия от картини

1. Разгледай схемата.

- _____
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____

Така ще изглежда твоят текст, който ти ще съчиниш по картините. Той се състои от изречения, свързани по смисъл, и има заглавие.

2. Разгледай всяка картина и състави изречения по тях, като си помагаш с въпросите и опорните думи.

1) Къде отиват мишлетата Пик и Ник? (на гости)

- Какво носи Пик? (кашкавал)
- Какво носи Ник? (кошничка с гъби и ягоди)

2) Докъде стигнали приятелите? (до реката)

- Могат ли те да плуват? (не могат)
- Кой им дойде на помощ? (две патета)

3) Как патетата помогнаха на мишлетата? (седнаха на гърба, преплуваха на другия бряг)

4) С какво завършва разходката на Пик и Ник? (слязоха, благодариха)

1

2

3

4

3. Разкажи приказката в група по верига. Подбери пословица към приказката от страница 160.

4. Избери заглавие, което е най-подходящо за твоето съчинение:

На разходка

Случка с мишлетата

Пик и Ник

Мишлетата отиват на гости

5. Допълни пропуснатите думи по първите две картинки. Довърши съчинението, като разкажеш края на историята.

*Пик и Ник отишли на .....
Пик взел ..... , а Ник кошница с
..... и ..... . Приятелите ..... до реката. Мишлетата не можали да ..... . На помощ им дошли .....*

*кашкавал
стигнали
плуват
гъби и ягоди
две патета
гости*

- Намери думи, в които звуковете са повече от буквите. Направи на тях звукови модели.

6. Препиши целия текст правилно, красиво и четливо.

7. Прочети отново текста, който написа в тетрадката.

- Провери как си се справил с работата като устно отговориш на въпросите.

- Написа ли заглавието на текста на правилното място?
- Написа ли главна буква в началото на изреченията?
- Постави ли точка в края на изреченията?
- Правилно ли свърза буквите в думите?
- Имаш ли правописни грешки?

- Оцени работата си според твоите успехи.

Врана и лисица

(Басня)

Враната намерила късче сирене и кацнала на едно дърво да си хапне. Видяла я лисицата.

Дошла под дървото и рекла:

– Врано, вранчице, колко си хубава! Какви лъскави черни пера имаш!

А какъв ли пък ти е сладък гласецът! Запей, миличка, да те послушам!

Полъгала се враната от ласкавите думи на лисицата, отворила човка и гракнала:

– Га, га!..

Сиренето паднало от устата ѝ. Лисицата го грабнала и избягала.

Лев Толстой

- Защо хитрата лисица успяла да вземе сиренето от враната?
- Какви други приказки за хитрата лисица знаеш? Разкажи.

Лисица и заек

Веднъж лисицата измислила да хване заека с хитрина и да го изяде. Затова легнала на пътеката, откъдето той минавал и се престорила на умряла. Лежи и нито шава, нито мърда.

Скоро се задал заекът, съгледал лисицата и се спрял. Поогледал се и почнал високо да си говори:

– Кума Лиса или е заспала, или е умряла! Ако е заспала, очите ѝ трябва да са затворени. Ако е умряла, очите ѝ трябва да са отворени. Я чакай да погледна.

Като чула това, лисицата се полъгала и както си била затворила очите, бързо ги отворила.

Заекът видял това и беж да го няма.

Българска народна приказка

Речник

беж да го няма – бързо избягал

- Кой в приказката е по-хитър?
- По какво позна?

Пъстра кокошчица

Живели баба и дядо. Имали си една пъстра кокошчица. Веднъж тя им снесла едно яйчице, но не обикновено, бяло яйчице, а златно. Чукнал го дядото веднъж, дважд, помъчил се до го счупи, не можал. Опитала се и бабичката, но и тя не могла. Изскочило от дупката мишленце, побягнало уплашено из стаята, закачило с опашката си златното яйчице. Търкулнало се яйчицето, паднало от миндерчето и се счупило.

Заплакала бабичката, заплакал и дядото за хубавото яйчице, а пъстрата кокошчица весело закудкудякала:

– Не плачи, бабко, не плачи, дядко! Ще ви снеса друго яйчице, не златно, а беличко!

Руска народна приказка

Речник

миндерче – тясна лавица край стена, където се сяда или се лежи

Колко са магаретата

Подкарал Настрадин ходжа пет магарета – да ги продава на пазара. Тичал подире им, гонил ги, додето се уморил и яхнал едно от тях. Като отпочинал малко, той преброил магаретата, които вървели напреде му с клепнали уши.

– Бре, само четири! – викнал ходжата уплашен и скочил на земята.

– Едното се отлъчило, ще се върна да го намеря!

Но преди да се върне, той преброил магаретата още веднъж и видял, че са пет. Зарадван до уши, ходжата пак се метнал на едно от магаретата и подгонил другите напреде си.

Подир някое и друго време той се заловил отново да ги брой.

– Пак четири! – извикал Настрадин ходжа и почнал да мига.

Тъкмо в туй време насреща му се задал Хитър Петър.

– Хитър Петре, моля ти се, кажи ми колко са магаретата, които виждаш напреде си, защото, когато ги броя от земята, излизат пет, а щом се метна на самара – едното се губи.

Хитър Петър се усмихнал и отвърнал:

– Магаретата са шест, само че едното е с два крака.

Ангел Каралийчев

Речник

хóджа – мохамедáнски свещéник и учíteл;

самáр – приспособлéние от дървени дъги, което се слáга на гърбá на живóтно при товáрене или яздене

- Кое е шестото «магаре»? Защо?

Песничка на мъничкото цвете

Мили татко, мила майко,
сред големите цветя
аз разцъфвам, цвете малко.
Мир ми трябва на света!

За да мога да живея,
за да мога да раста,
да играя и да пея,
мир ми трябва на света!

Мили хора, защитете
всички мънички цветя.

Аз съм мъничкото цвете.
Мир ми трябва на света!

Андрей Германов

- Защо в стихотворението детето казва, че е цвете?
- Защо поетът завършва всяка строфа с «мир ми трябва на света»?

Песента на синчеца

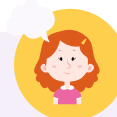
Малко цвете съм в полето,
аз съм синия синчец,
любя въздуха, небето,
кича полския венец.

Кат небето се синее,
ако ситно и да съм,
с мойта хубост хубавее
всяка нива, слог и хълм.

Иван Вазов

- По какво си приличат двете стихотворения?

Хитрото лисиче

Кума Лиса имала няколко малки лисичета. Като поотраснали малко, тя взела да ги извежда едно по едно, да я придружават, като ходи на лов, та да ги учи на хитрост. Тя искала рожбите ѝ да станат умни и досетливи като нея.

Веднъж взела всички лисичета и ги завела на Витоша. Там ги учила как да се крият, как да ловят зайци, как да вземат кокошки. Докато другите лисичета си играли, тя поседнала с най-малкото до едно дърво и се поогледала наоколо си. Видяла, че някъде на Стара планина гори огън, и рекла на лисичето:

– Ела, чедо, да се погреем на огъня, па ще ходим вкъщи.

Лисичето седнало до майка си, па току подскочило:

– Защо подскочи, чедо? – попитала изненадана лисицата.

– Ох, мамо, падна искра, та ме изгори по брадата! – приплакало малкото лисиче.

Лисицата се засмяла радостно:

– Мило мамино детенце, ти вече можеш само да се храниш, защото си по-хитро от мене!

Тя станала и тръгнала сама към дупката си. Била вече спокойна за рожбата си, която станала по-хитра от майка си.

Българска народна приказка

Речник

Витоша – планина в България

- Как лисицата разбрала за хитростта на малкото лисиче?

Костилка

Веднъж една майка купи сливи и реши да ги даде на децата си след обед. Постави ги в една чинийка на бюфета. Малкият Иванчо никога не беше ял сливи и постоянно ги обикаляше. Те му бяха много харесали. Много му се искаше да ги опита. Най-после, когато нямаше никого в стаята, той не можа да се сдържи, взе една слива и я изяде. Преди да седнат да обядват, майката преброи сливите и видя, че една слива липсва. Отиде и каза на бащата.

През време на обета бащата запита:

– Деца, някой от вас да е изял една от сливите?

Всички казаха:

– Не.

Иванчо се изчерви като рак и също каза:

– Не, аз не съм ял.

Тогава бащата каза:

– Както и да е, това, което сте направили, не е хубаво, но бедата не е там. Бедата е, че сливите имат костилки и който не умее да яде сливи и глътне някоя костилка, след един ден ще умре. От това ме е страх.

Иванчо пребледня и каза смутено:

– Не, аз хвърлих костилката през прозореца.

Всички се засмяха, а Иванчо заплака.

Лев Толстой

Помощница

Таничка е работлива,
ще помага, но къде?
Ей при своя брат отива,
че бонбонки той яде.

Много е работна Таня,
хапна си и чаец пи,
седна с мама, с баба стана,
па полегна да поспи.

И сънливо каза:
– Съблечи ме, мила мамо,
уморих се..., падна мрак.
Утре ще помагам пак!

Агния Барто

Моите песни

Обичам да лудувам,
обичам да рисувам,
обичам да се смея
и весело да пея.

Обичам кон да яхам,
крака, ръце да махам,
обичам да играя
и приказки да зная.

Обичам да се кича,
обичам бос да тичам
и с радост да наричам
какво и що обичам.

И всичко, що обичам,
във песните се стича
и в родна реч се лее,
и с буйна радост пее...

Ран Босилек

Кой как се труди?

Мравчо на почивки къси
житце носи на гърба си.

Рунтавелка има грижи:
жълъд сбира, гъбки ниже.

Ежко влачи в храсти скрити
ябълки върху бодлите.

Лястовичката игрово
носи кал, гнездо си свива.

Който работи с охота,
радва и краси живота.

Веся Паспалеева

24 май

Във сребърна рамка,
окичена с цвете,
на двамата братя
блестят ликовете.

Кирил и Методий!
О, братя славяни!
Към слънце ни водите,
от слънце огряни.

Борци мълчаливи
със воля сурова,
дарихте ни живо
и огнено слово.

Трептят знаменцата
във детските длани,
днес празник е личен
за всички славяни.

Веса Паспалеева

Речник

ликовéте – лицата;

длан – вътрешната част на ръката

Отгатни!

*В суха шума – блага дума.
Да е човек – не е човек,
а с човека приказва.
Ум дава, а не приказва.*

Пословица

Азбуката е стъпало към мъдростта.

- Защо се празнува 24 май?
- Какво знаеш за делото на двамата братя?

Отгатни!

*Трийсетина сестрици,
все от тънки чертици.
Станеш ли със тях другар,
туй ще ти е ценен дар:
с тяхна помощ най-добре
ум и разум се бере.
Що е то?*

Да играем заедно

Мили деца!

След упорит труд през учебната година вие се разделяте с вашия първи учебник по български език. Дойде дългоочакваната ваканция. Желаем ви весели игри и да не забравяте своя роден български език!

Авторите

- Предлагаме ви няколко игри, които играят децата в България.

Прескочи магаре

Тази игра е всеизвестна сред момчетата. Един от участниците се навежда от кръста надолу, като опира ръцете в коленете си. Всеки, който прескочи първото «магаре», изтичва няколко крачки и бързо се навежда, като заема същата стойка и става второ «магаре». И така, докато се подредят всички.

Участниците в играта често я усложняват, като върху магарето поставят шапка. Този, който по време на скока бутне шапката, «изгаря» от играта.

Камък и дърво

Участват неопределен брой деца. Избират един да гони, а всички останали бягат. Гонещият няма право да хване бягащ, който е стъпил на камък или на дърво. Играта продължава, докато един от бягащите бъде заловен. Тогава той става гонещ.

Пускам, пускам пръстен

Тази игра обичат да играят предимно момиченцата. Те сядат в кръг и притискат дланите си една в друга. Едно дете скрива пръстен между своите длани и последователно прави движения сякаш подава пръстена между дланите на всяко едно от останалите деца. На едно от тях то наистина пуска пръстена. Всички внимателно следят тези движения. Водещият посочва дете, което трябва да познае, у кого е пръстенът. Ако успее да стори това, то взема пръстена и започва играта отново.

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

Școala				
Manualul nr.				
Anul de folosire	Numele de familie și prenumele elevului	Anul școlar	Aspectul manualului	
			la primire	la restituire
①				
②				
③				
④				
⑤				

- ✓ Dirigințele verifică dacă numele elevului este scris corect.
- ✓ Elevul nu trebuie să facă niciun fel de însemnări în manual.
- ✓ Aspectul manualului (la primire și la restituire) se va aprecia folosind termenii: *nou, bun, satisfăcător, nesatisfăcător*.

Imprimare la
COMBINATUL POLIGRAFIC
str. Petru Movilă, 35;
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova

Comanda nr.